

STB-8/2011.
(STB-33/2010-2014.)

J e g y z ő k ö n y v *

az Országgyűlés **Sport és turizmusbizottságának**
2011. május 11-én, szerdán, 10 óra 10 perckor
Nagyorosziban, a Wenckheim vadászházban
megtartott üléséről

---

* *A jegyzőkönyv eredeti hitelesített példánya az Országgyűlés Levéltárában megtalálható.*

Tartalomjegyzék

<i>Napirendi javaslat</i>	3
<i>Az ülés résztvevői</i>	4
<i>Elnöki megnyitó</i>	5
<i>Balla Mihály országgyűlési képviselő (Fidesz) köszöntője</i>	5
<i>Harrach Péter országgyűlési képviselő (KDNP) köszöntője</i>	5
<i>A napirend elfogadása</i>	6
<i>A sportról szóló 2004. évi I. törvény módosításáról szóló T/2882. számú törvényjavaslat (Kapcsolódó módosító javaslatok megvitatása)</i>	6
<i>Tájékoztató az Ipoly Erdő Zrt. tevékenységéről</i>	7
<i>Kiss László vezérigazgató (Ipoly Erdő Zrt.) tájékoztatója</i>	7
<i>Kérdések, hozzászólások</i>	10
<i>Válaszadás</i>	14
<i>Tájékoztató a Börzsöny településeinek formálódó turisztikai terveiről</i>	15
<i>Rományik Ferenc polgármester (Ipolydamásd polgármestere) tájékoztatója</i>	15
<i>Hozzászólás, reflexió</i>	17
<i>Petrovics László polgármester (Nagymaros) tájékoztatója</i>	18
<i>Kiss László polgármester (Márianosztra) tájékoztatója</i>	22
<i>Antal Gyuláné polgármester (Nagybörzsöny) tájékoztatója</i>	23
<i>Hozzászólások</i>	25
<i>Dr. Sántha József ügyvezető igazgató (EVIATRADE Kft.) tájékoztatója</i>	25
<i>Elnöki zárszó</i>	28
<i>Egyebek</i>	29

Napirendi javaslat

1. A sportról szóló 2004. évi I. törvény módosításáról szóló törvényjavaslat (T/2882. szám)
(Bánki Erik, Szalay Ferenc, Kovács Péter és Hadházy Sándor (Fidesz) képviselők önálló indítványa)
(Kapcsolódó módosító javaslatok megvitatása)
2. Tájékoztató az Ipoly Erdő Zrt. tevékenységéről
Előterjesztő:
Kiss László, az Ipoly Erdő Zrt. vezérigazgatója
3. Tájékoztató a Börzsöny településeinek formálódó turisztikai tervekről
Előterjesztő:
Rományik Ferenc, Ipolydamásd polgármestere
Petrovics László, Nagymaros polgármestere
Kiss László, Márianosztra polgármestere
Antal Gyuláné, Nagybörzsöny polgármestere
Dr. Csepregi Katalin, a CH-AFE Consulting Kft. ügyfélkapcsolati igazgatója
Dr. Sántha József, az EVIATRADE Kft. ügyvezető igazgatója
4. Egyebek

Az ülés résztvevői

A bizottság részéről

Megjelent

Elnököl: **Bánki Erik** (Fidesz), a bizottság elnöke

Becsó Zsolt (Fidesz)
Hadházy Sándor (Fidesz)
Kovács Péter (Fidesz)
Lasztovicza Jenő (Fidesz)
Dr. Tapolczai Gergely (Fidesz)
Törő Gábor (Fidesz)
Zakó László (Jobbik)
Kukorelly Endre (LMP)

Helyettesítési megbízást adott

Szalay Ferenc (Fidesz) Bánki Eriknek (Fidesz)
Bús Balázs (KDNP) Kovács Péternek (Fidesz)
Hoffman Pál (KDNP) dr. Tapolczai Gergelynek (Fidesz)
Kovács Ferenc (Fidesz) Törő Gábornak (Fidesz)
Vincze László (Fidesz) Hadházy Sándornak (Fidesz)

Meghívottak részéről

Hozzászólók

Harrach Péter országgyűlési képviselő (KDNP)
Balla Mihály országgyűlési képviselő (Fidesz)
Dr. Füzi Ákos főosztályvezető-helyettes (Nemzeti Erőforrás Minisztérium)
Kiss László vezérigazgató (Ipoly Erdő Zrt.)
Rományik Ferenc polgármester (Ipolydamásd)
Petrovics László polgármester (Nagymaros)
Kiss László polgármester (Márianosztra)
Antal Gyuláné polgármester (Nagybörzsöny)
Dr. Sántha József ügyvezető igazgató (EVIATRADE Kft.)

Megjelentek

Kozár Róbert (Nemzeti Erőforrás Minisztérium)
Ivaskovics Alice (Nemzeti Erőforrás Minisztérium)
Dr. Révay András (Utazónet)

(Az ülés kezdetének időpontja: 10 óra 10 perc)

Elnöki megnyitó

BÁNKI ERIK (Fidesz), a bizottság elnöke, a továbbiakban ELNÖK: Tisztelt Bizottság! Sok szeretettel köszöntök mindenkit a Sport- és turizmusbizottság mai ülésén, mely ülésünkre Harrach Péter, illetve Balla Mihály képviselő urak révén kaptunk meghívást. Úgyhogy, mielőtt az érdemi munkának nekikezdenénk, a képviselő uraknak átadnám a szót egy rövid köszöntésre.

Balla Mihály országgyűlési képviselő (Fidesz) köszöntője

BALLA MIHÁLY (Fidesz): Szép jó napot kívánok mindenkinek. Nagy megtiszteltetés és nagy öröm számunkra, hogy a Sport- és turizmusbizottság ellátogatott Nógrád megyének erre a szegletére, illetve valahol Pest megye és Nógrád megye határán a Börzsönybe.

Annyit talán érdemes előzetesen elmondani, hogy ez a térség nagyon közel van Budapesthez, ettől függetlenül azt tapasztaljuk, azt érezzük – és talán Becsó elnök úr is fog erről néhány gondolatot mondani –, hogy nagyon sok kiaknázatlan lehetőség van ettől függetlenül. Ha valaki Budapest felől, Vác felől a 2-es úton végigjön, akkor szerintem Észak-Magyarország egyik legszebb vidékére tud bejönni, Szendehelytől kezdve fölfelé, ahogy jövünk a szlovák határig, Hontig, Parassapusztáig, akkor azt tapasztalja, hogy a Börzsöny, illetve a másik oldalon a Cserhát körbeöleli ezt a térséget. Ezeket az adottságokat többféleképpen próbálták régebben, illetve napjainkban is kihasználni. Bízom benne, hogy ez a fajta kihasználtság – legyen az turizmus, vagy legyen az egy speciális mezőgazdasági tevékenység, hiszen felénk a bogyós gyümölcsök a legelterjedtebbek, illetve nagyon komoly méhészeti hagyományokkal rendelkezik ez a térség – ilyen irányban is el tud indulni, és fejlődésnek tud indulni a nyugat-nógrádi térség. Talán, hogyha a Sport- és turizmusbizottság itt van, akkor láthatja azt is, hogy természeti adottságok terén gyönyörű, csodálatos világ ez a Nyugat-Nógrád.

Mi a megyében igyekszünk valami címkét ragasztani a térségünkre, megyénkre, és néhány évvel ezelőtt elindult az a program, amit Becsó elnök úr is talán el fog mondani, a „Varázslatos Nógrád”, és ha valaki betéved erre a térségre, betéved ezekre a településekre, ebbe a gyönyörű természeti világba, az meg is érti, hogy miért is varázslatos világ ez. Úgy gondolom, aki eljön ide, eltölt egy kis időt nálunk, és hazautazik valahol az emlékei között ott fog maradni ez a gyönyörű vidék. Bízotok mindenkit arra, hogy ha megtetszett ez a környék, akkor – lehetne sorolni a településeket – bárhova eljön, nagy-nagy szíveslátást, vendéglátást tapasztal, hiszen itt nagyon barátságos, szorgalmas, vendégszerető népek élnek. Bízotok mindenkit arra, hogy magánszemélyként is, családdal is jöjjön el hozzánk. Nagyoroszi is egy ilyen vendégváró település, de ott van egy gyönyörű tóval Bánk, Diósjenő horgásztóval, üdülőtóval, Berkenye gyönyörű sváb falu, vagy Nőtincs a maga víztározójával, vendégházával, különböző turisztikai attrakcióval. Ezek mind egy-egy példa arra, hogy nagyon színes világ, és bízotok mindenkit arra, hogy jöjjön hozzánk vissza.

Kívánok a bizottságnak a mai napra jó munkát, és még egyszer nagyon szépen köszönjük – én mint nyugat-nógrádi képviselő, de Péter is ezt fogja mondani –, hogy eljöttetek hozzánk és meglátogattatok bennünket.

Harrach Péter országgyűlési képviselő (KDNP) köszöntője

HARRACH PÉTER (KDNP): Én is tisztelettel köszöntöm a bizottság tagjait és a megjelent vendégeket, illetve házigazdákat. Amikor az ötlet felmerült, az egyértelműen azért volt, mert ez a térség – és az én területem a Pest megyei rész, tehát az Ipoly mentének a

Parassapusztától lefelé eső része – hátrányos helyzetű térség. Ide ipart telepíteni nemcsak nem lehet, de nem is szabad. A munkanélküliség meglehetősen nagy, és az a bogyósgyümölcs-termelés, amiről Mihály beszélt, sajnos nehézségekkel küzd, hiszen a bejövő termék sokkal olcsóbb, mint az itt előállított, és ezek az ültetvények kipusztulóban vannak. Egyetlen lehetősége ennek a körzetnek az idegenforgalom kihasználása, és mivel valóban csodálatos hely, ezért erre szeretnénk minél több lehetőséget kapni.

Arra kértem a polgármester urakat és egy-két vállalkozót, hogy nagyon röviden adjanak tájékoztatást a lehetőségekről, illetve a kérdéseik előterjesztéséről eszen szó. Természetesen, ahogy a programot látom, először a módosító javaslatok éppen arról a törvénytervezetről szólnak, ami nagyon fontos a sport világában, majd utána kerül sor elsőként a vezérigazgató úr tájékoztatására, hiszen azért választottuk ezt a helyszínt, mert nemcsak az erdő csodálatos, hanem ezt a házat sikerült megóvni és felújítani, ez nem esett áldozatul a háborúnak és az utána következő fosztogatásnak. Ha ránézünk a kályhákra, akkor is látszik, miről van szó.

Nem szeretném elvenni az időt a hozzászólóktól, ezért be is fejezném, köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen, képviselő urak.

A napirend elfogadása

A képviselőtársaim írásban megkapták előre a mai ülés napirendjét. Kérdezem, ehhez képest van-e valakinek kiegészítő javaslata. *(Nincs jelzés.)* Amennyiben nincs, akkor kérem, hogy aki ebben a formában a mai ülés napirendjét elfogadja, kézfelemeléssel jelezze. *(Szavazás. – Egyhangú.)* Köszönöm szépen, ellenvélemény, tartózkodás nem volt. A jelenléti ívből megállapítom, hogy a bizottságunk határozatképes, így megkezdi munkáját.

A sportról szóló 2004. évi I. törvény módosításáról szóló T/2882. számú törvényjavaslat (Kapcsolódó módosító javaslatok megvitatása)

Elsőként a sportról szóló 2004. évi I. törvény módosításáról szóló törvényjavaslathoz benyújtott kapcsolódó módosító indítványról tárgyalnánk. A kapcsolódó módosító indítványt, ha megengedik, előterjesztőként is értékelném. Mindamellet, hogy egyébként az abban foglaltakkal, az elvével sem értek egyet, az megállapításra került, hogy a kapcsolódó módosító indítvány házszabályellenes, nem házszabályszerű, hiszen nem került módosításra az a pontja, amelyhez kapcsolódó módosító indítványt kívánnak a képviselő urak benyújtani.

Tehát ez ügyben véleményt kérnék majd a sport államtitkárság képviselőjétől, Füzi úrtól, mi az önök álláspontja, utána pedig a bizottság tagjait kérem, hogy szavazzunk.

DR. FÜZI ÁKOS főosztályvezető-helyettes (Nemzeti Erőforrás Minisztérium): Az államtitkárság nem támogatja ezt a kapcsolódó módosító javaslatot. Az indoklás az, hogy a javaslat elfogadásával érdemtelenség esetén eltérő szabályozás vonatkozna az olimpiai járadéokra jogosultakra, illetve a nemzet sportolóira, illetve felhívnám a bizottság tisztelt tagjainak a figyelmét arra, hogy szándékos, súlyos bűncselekmény esetén merült fel ez a lehetőség, már megindult büntetőeljárásnál. Tehát azt gondolom, hogy azért jogos társadalmi igény, hogy ilyen esetben az érdemtelenség esete fennálljon. Másrészt felpuhítaná a járadék érdemtelenség miatti megvonását, ezért sem tudjuk támogatni.

ELNÖK: Köszönöm szépen, főosztályvezető-helyettes úr.

Kérem a bizottság tagjait, hogy aki egyetért azzal, hogy – miután nem házszabályszerű a javaslat benyújtása – erről ma ne szavazzunk. Aki egyetért, kérem, kézfelemeléssel jelezze. *(Szavazás. – Egyhangú.)* Köszönöm szépen. Ellenvélemény, tartózkodás nem volt.

A képviselőtársaimnak kiosztásra került egy módosító indítvány, amit viszont szeretnék bizottsági módosító indítványként benyújtani, hiszen azt gondolom, hogy ezzel a javaslattal tudnánk pontosítani a benyújtott törvénymódosítást. Ezzel kapcsolatban van-e az államtitkárságnak álláspontja? Amennyiben van, kérem a főosztályvezető-helyettes urat, hogy erről tájékoztasson minket.

DR. FÜZI ÁKOS főosztályvezető-helyettes (Nemzeti Erőforrás Minisztérium):
Támogatjuk.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Kérdezem a képviselőtársaimat, ki támogatja azt, hogy bizottsági módosító indítványként nyújtsuk be ezt a módosító javaslatot. *(Szavazás. – Egyhangú.)* Köszönöm szépen. Ellenvélemény, tartózkodás nem volt, a bizottság egyhangú döntésével ezt bizottsági módosító indítványként benyújtjuk.

Miután egyéb kapcsolódó módosító indítvány nem érkezett, ezért nincs tovább miről szavazunk, ezt a napirendi pontot lezárjuk. Köszönöm szépen Füzi Ákosnak a megjelenést.

Tájékoztató az Ipoly Erdő Zrt. tevékenységéről

Áttérünk a következő napirendi pontunkra, melynek keretében meghallgatunk egy tájékoztatót az Ipoly Erdő Zrt. tevékenységéről. Meg is kérem Kiss László vezérigazgató urat, hogy foglaljon helyet az asztalnál. Öné a szó, vezérigazgató úr.

Kiss László vezérigazgató (Ipoly Erdő Zrt.) tájékoztatója

KISS LÁSZLÓ vezérigazgató (Ipoly Erdő Zrt.): Köszönöm szépen. Nagy tisztelettel köszöntöm a megjelenteket. *(Előadását vetített prezentáció segítségével tartja meg.)* A bizottság engedelmével, amíg a számítógép beindul, a cégünkről szólnék néhány szót. Nógrád megyei és Pest megyei részleggel működünk, 62 ezer hektár állami területű erdőt kezelünk, hozzánk hasonlóan még 21 másik állami tulajdonban lévő erdőgazdaság van az országban, melyek több mint egymillió hektár állami tulajdonban lévő erdőt kezelnek. Ma Magyarországon az erdők több mint 50 százaléka állami tulajdonban van, és 46-48 százaléka van magántulajdonban. Az állami tulajdonú erdők döntő hányadát állami tulajdonú társaságok kezelik, 40-50 ezer hektár van nemzeti parki, vízügyi és egyéb szervezetek kezelésében.

A Börzsönyi működési területünk egyik fele egy különleges adottságú hegyvidéke az országnak, viszonylag fiatal vulkán, az Északi-Kárpátok belső vulkáni övének miocén korban működött vulkánja. Tömege alapvetően andezit, hasonlóan a többi vulkánhoz, viszonylag fiatal hegység. A mostani legmagasabb pontjai a Csóványos, a Nagy-Hideg-hegy, ezek a korábbi kalderák peremén helyezkednek el. A Duna túlsó oldalán lévő Visegrádi-hegység is korábban ennek a vulkánnak volt a része. Ez valamikor tenger alatti működő vulkán volt, és azóta folyamatosan emelkedik, a jelen korban is nagyon kis mértékben, de emelkedik, és a Duna szelte ezt ketté. A jégkorszakokban, amikor a Duna nem folyt, akkor teraszok alakultak ki, és a legutóbbi jégkorszaki terasz az, amin a mostani Duna-parti települések találhatóak. A legmagasabb pontja a Csóványos, 938 méter. Ez a kép a Visegrádi-hegységről egy panoráma, a Börzsönyt nyugatról határolja az Ipoly. *(Közbeszólás: A Prédikálószelekről van szó.)*

Működési területünk másik része a Cserhát, a nógrádi részek. Az ennél egy sokkal régebbi természeti képződmény, körülbelül 200 millió évvel ezelőtti tengeri üledékekből áll. A Börzsöny különlegessége abban van, hogy rendkívül szabdalt, meredek völgyek alakultak ki, és gyakorlatilag nem települt be a belső Börzsöny falvakkal, nem épültek közlekedő utak. Körülbelül 30 ezer hektár összefüggő állami tulajdonú lakatlan erdőterület van. Azt szoktam mondani, hogy az ország legnagyobb egybefüggő lakatlan területe.

Itt a mediterrán klíma találkozik az atlanti klímával, a kontinentális klímával. Ennek következtében a növényzete és állatvilága igen sokszínű és összetett. Megtalálhatók a

mediterrán fajok, ezek közül említeném esetleg a Nagymaros környéki nagy kiterjedésű szelídgesztenyéseket. Sok fafaj északi elterjedési határa, ugyanakkor hegyvidéki fajok, fás és fás szárú növények is megtalálhatók a hozzá tartozó állatvilággal együtt. Csúcsragadozók már nincsenek, azok hiányoznak. Korábban medve, farkas és hiúz is élt a területen, most időnként medve jelenik meg itt, fiatalabb hím példányok a körülbelül 40 kilométerre lévő Selmeci-hegységből, területet keresnek maguknak, de aztán eltűnnek. A hiúz örvendetesen egyre gyakrabban van jelen, farkast nagyon ritkán látunk.

Működésünket alapvetően két jogszabály határozza meg, az erdőről, az erdő védelméről szóló törvény és a természet védelméről szóló törvény, a Börzsöny gyakorlatilag teljes egészében védett terület, a Cserhát jelentős része is védett. Összesen 65 ezer hektár, területünk közel 58 százaléka van természetvédelmi oltalom alatt, ezek különféle védettségi fokozatok, legtöbb a nemzeti parki védelem. Nógrád és ez a vidék az ország legerdősültebb területe, 40 százalékot meghaladó az erdőterület aránya, az országos 20-20 százalékkal szemben.

Ebből a különleges helyzetből adódóan, hogy a fővárostól 40 kilométerre helyezkedik el ez a viszonylag érintetlen és feltáratlan, lakatlan, természeti értékekben rendkívül gazdag hegység, nagyon komoly igény jelentkezik, és egyre nagyobb hangsúlyt kap a közjóléti funkció igénybevétele – sport, turisztika, kirándulás –, ami a jogszabályokban is megjelenik. A 2009. évi erdőtörvény e téren markáns változást hozott, ahol az ökológiai érték került az erdőnél elsődleges célként a jogszabályba a korábbi ökonómiai, a materiális haszonvételekkel szemben. Tehát a társadalom különböző részéről nagyon sokféle igény jelenik meg, és igyekszünk ezt a sokféle szempontrendszerrel összehangolni, és ezeknek az igényeknek megfelelni.

Az elmúlt években turisztikai szolgáltató tevékenységet kezdtünk kiépíteni, hogy az igényeket kielégítsük. Elsődlegesen a Börzsöny peremén szeretnénk a nagyobb tömeget lehetőség szerint megállítani, és ott foglalatosságokhoz, elfoglaltsághoz juttatni, hogy a belső Börzsönnyt a nagy igénybevétellel azért ne terheljük túl, hogy ez a mostani érték fennmaradjon. Igazán csak a gyalogos turizmust szeretnénk, ha a belső részekben növekedne, és a peremvidékeken tudnánk megfogni a turistákat.

Természetvédelmi beavatkozásokat is végzünk, elsődlegesen uniós források felhasználásával, az invazív fafajok elterjedését akadályozzuk. Ezek is inkább a hegység peremén található, mert a hegység belsejében a korábbi századokban a közlekedési nehézségek miatt az erdőhasználat nem volt annyira intenzív, hogy az őshonos fafajösszetételt megváltoztatta volna. Ezek az erdőállományok most is természetszerű őshonos fafajokból álló, igen stabil ökoszisztémák. A XX. század elején, az erdei vasutak megjelenése tette lehetővé a Börzsöny korábban elérhetetlen részein a nagyobb arányú fakitermelést, de ezeknek a fakitermeléseknek a felújítása is természetes úton történt, tehát továbbra is az őshonos fafajok, jellemzően a kocsánytalan tölgy és a bükk uralja a hegységet. Ahhoz nem elég magas, hogy a fenyőrégió is megjelenjen.

Újszerű erdőgazdálkodási módszereket is igen kiterjedten alkalmazunk körzetünkben. Ennek a külső szemlélő számára az a legfőbb látnivalója, hogy nem összefüggő nagy területen végezzük el egyszerre a vágást, hanem gyakorlatilag 30-40 méter átmérőjű rétekből szedjük ki a fát, mert azt gondoljuk, hogy ez a haszonvételi lehetőség továbbra is nélkülözhetetlen, kár volna erről a fahasználati lehetőségről lemondani, és nem utolsó sorban jelenleg is bevételeink döntő hányada még mindig a fakitermelésből származik. Ez az a jövedelem – a fakitermeléshez korábban kialakított infrastruktúra, az utak, turistautak –, amit jelenleg is használni tudunk.

A második háborút megelőzően a Börzsöny jellemzően egyházi birtok volt, a financia és a váci püspökség uradalmi működtek. Kisebb magánbirtokok jelentek meg meg, amikor az Esterházyak ipolypásztói uradalmát értékesítették, és ezek a kisebb birtokosok építették

többek között ezeket a vadászházakat is, amelyekből az egyikben most vagyunk. Évszázadokra visszanyúló, a nagybirtokokra jellemző szakszerű erdőgazdálkodás volt, ma is beazonosítható 2-300 évvel ezelőtt készült térképek is rendelkezésre állnak az esztergomi érsekség irattárában, nagyon jól vissza lehet tekinteni, nyomon lehet követni, hogy elődeink hogyan és milyen módon használták ezeket az erdőterületeket.

Hét vadászház épült a XX. század elején, ezek a házak most 100-110 évesek. A hét házból három élte túl a második háború körüli zivatarokat, mint ez a Wenckheim-ház. A Wenckheim család 1925-től '45-ig birtokolta, '45-ben állami tulajdonba került, pár évig belügyi szervezetek használatában volt, és úgy került az erdőgazdasághoz. 625 méter tengerszint feletti magasságban vagyunk, a ház vízellátását forrás biztosítja. A források a Börzsönyben egyébként jellemzőek, még 800 méter magasan is vannak források, vizekben nagyon bővelkedő hegység. Azt gondoljuk, hogy ez olyan kultúrtörténeti érték, aminek a megőrzését és fenntartását alapvető feladatunknak kell tekinteni. A kályhák, az asztal a XVIII. század végéről valók, a Wenckheim család ezt más házaiból hozta a helyszínre.

Néhány számadatot ismertetnék a működési területünkről. Körülbelül 350 ezer köbméter az az évi fanövedék, ami ezeken a területeken az erdőkre rakódik, ez az éves gyarapodás, és körülbelül 200 ezer köbméter az, amit ebből évente kitermelünk. Tehát lényegesen többet gyarapszik az erdő, mint a kitermelés. Ez jelenti a legnagyobb bevételünket, emellett a vadászat révén van még közel 200 millió forint bevételünk. A nemzetgazdasági nettó befizetésünk megközelíti az évi 1 milliárd forintot.

Uniósi fejlesztési források tették lehetővé, hogy a turizmus területén komoly lépéseket tegyünk, korábban más funkciójú épületeket alakítunk most át, látogatóközpontokat, erdei iskolákat hozunk létre. Ezek egy része, jelentősebb része az eddig elkészülteknek vagy folyamatban lévőknek egy része Nógrádban van, az észak-magyarországi operatív program keretében. Szendehely-Katalinpusztán, Diósjenőn, Kemencén létesítettünk erdei iskolát, Bernecebarátiban most fejezzük be az erdei iskola felújítását. 300 millió forintot tudunk fordítani uniós forrásból az erdei vasút fejlesztésére, ennek nagyobbik hányada a Kismaros-királyréti vasút volt, kisebbik hányada a kemencei vasút. A királyréti vasút az ország második legnagyobb forgalmú kisvasútja, évente 70-80 ezer utas vált jegyet. Ez az a szám, ami lehetővé teszi, hogy a működés költségeit a bevételekből fedezzük, de a szükséges fejlesztésekre még ez sem nyújt fedezetet. Ezek a pályázataink 85-90 százalékos támogatottságúak.

Gyakorlatilag úgy gondoljuk, hogy létrejönnek ezzel azok a látogatóközpontok, információs bázisok, hozzáadjuk az informatikai háttérét, ezzel egyrészt fel tudjuk kelteni a térség iránt érdeklődők érdeklődését, másrészt a programszervezésekben, az ötletekben tudunk segíteni. Játzótereket építünk, eszközköleszönzőket, kerékpár-kölcsönzőket létesítünk, megpróbáljuk meghonosítani, hogy ezeken helyeken termékeket is értékesítsünk, próbáljuk a helyi termékeket piacra juttatni, illetve ezeket megismertetni és megkedveltetni a látogatókkal. Szeretnénk, ha ez a programunk Nógrád felé is kiterjedhetne, ahol még komolyabb elképzeléseink vannak, és akkor Szendehely-Katalinpusztától egyrészt a Börzsönnyt, másrészt a Cserhátot komolyan fel tudnánk tárnai a látogatók előtt. Kilátókat szeretnénk, a Csóványoson szeretnénk egy kilátót létesíteni, és szeretnénk a Hegyes-tetői kilátót is megújítani.

Reményeink szerint sikerül majd forrásokhoz jutni, de állami tulajdonú társaságként sok lehetőségből ki vagyunk zárva. Nyitottak vagyunk mindenféle térségi együttműködésre, több önkormányzattal, civil szervezettel is próbálunk együttműködni. Azt gondolom, ennek a kitörésnek az egyik hangsúlyos pontja, hogy sikerül-e a térség szereplőinek több közös együttműködést és közös programot kialakítani. Itt néhány számadat látható az éppen zajló vagy befejezés előtt álló programjainkról.

Nem lehet szó nélkül hagyni a Börzsönyben az erdei vasutakat. Ezer kilométert is meghaladta a XX. század 20-as éveiben a Börzsönyt behálózó vasutak hossza. Mára három vonal maradt, a királyréti, a kemencei, illetve a Szob-nagybörzsönyi, amelynek jelenleg két szakasza van működőképes állapotban, és hiányzik a középső szakasz. Ha ennek a megvalósítása sikerül, akkor mindenképpen a Börzsöny messze vasutakkal a legjobban feltárt hegysége lesz az országnak. A következő képen a Bernecebarátiban a jövő héten átadásra kerülő erdei iskola, ez is egy korábbi gazdasági épület funkcióváltása révén jött létre.

Köszönöm a megtisztelő figyelmüket.

ELNÖK: Köszönöm szépen a tájékoztatót, vezérigazgató úr. Maradjon még, mert lehet, hogy a képviselőtársaimnak lesz kérdése, és majd megkérem, hogy válaszoljon.

Meg is adom a lehetőséget a bizottság tagjainak, amennyiben észrevételük, kérdésük van a tájékoztatóhoz. *(Jelzésre.)* Hadházy Sándor képviselő úr, öné a szó.

Kérdések, hozzászólások

HADHÁZY SÁNDOR (Fidesz): Köszönöm a szót, elnök úr. Tisztelt Bizottság! Tisztelt Házigazdák! Egy nagyon színvonalas, tartalmas beszámolót hallhattunk, pontosan emiatt számos kérdés is fölmerül a tájékoztatóval kapcsolatban. Az egyik kérdésem arra irányul, hogy a nemzeti parkok kezelésében vannak fokozottan védett erdőrészek. Az erdőtörvény is és a nemzeti parkokra vonatkozó törvény is jelzi azt, hogy a nemzeti parkok befolyását, szerepét folyamatosan növelni kell, és a nemzeti parkoknak az egyik feladata, hogy a fokozottan védett területeket megvásárolja, kezelésbe vegye, és a jogszabályoknak és elvárásoknak megfelelően fenntartsa. A kérdésem ezzel kapcsolatban az, hogy milyen további átadandó területek vannak a Börzsönyben, illetve az Ipoly Erdő Zrt. kezelésében, amelyek fokozottan védettek, és amelyeknek a nemzeti park számára történő átadása indokolt.

A másik kérdésem az, hogy komoly konfliktust érzékelek országszerte a természetjárók és az erdőfenntartók vonatkozásában. A közjóléti erdőgazdálkodás valamikor a '70-es években honosodott meg Magyarországon, és akkor az állam a közjóléti feladatokat finanszírozta és támogatta is külön forrásból. Ez a rendszerváltásnak nevezett aktust követően fokozatosan elhalt, gyakorlatilag megszűnt. A kérdésem az, hogy hogyan, milyen forrásokból tudja az erdőgazdaság ezeket a feladatokat föl vállalni, illetve ellátni, és ez a tulajdonos Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt. vonatkozásában milyen konfliktusokat eredményez, mert ez nyilvánvalóan az eredményesség rovására megy. Ezek nem megtérülő feladatok.

Illetve a kérdésem az is, hogy a civil szervezetekkel, mondjuk a természetjárókkal és egyéb szervezetekkel milyen az együttműködés, hogyan tudnak ők bekapcsolódni ezekbe a feladatokba, például a turistautak fenntartásába, akár a jelzések karbantartásába, akár turistaházak üzemeltetésébe, akár más ilyen típusú feladatokba. Külön konfliktust látok a lovas turizmus területén, az erdő és a lóhasználat nem összeegyeztethető jelen pillanatban, mert ökológiai szemlélet honosodott meg – szerintem egyébként helyesen –, de azért valamilyen egészséges arányt meg kellene találni.

Az EU-s pályázatokkal kapcsolatban említette vezérigazgató úr az erdei iskolák kérdését, hogy itt most hamarosan átadásra kerül egy átalakított épület. A kérdésem az, hogy ennek a fenntartása hogyan fog történni. Az erdőgazdaság saját maga fogja-e az iskolafenntartó szerepét ellátni, vagy az önkormányzatokkal – esetleg a megyei önkormányzattal – vagy civil szervezetekkel együttműködésben fogja-e ezt a feladatot ellátni? Azt érzékelem egyébként, csak azért kérdezem, mert azt látom, hogy egyrészt az iskolafenntartás nagyon komoly gondot jelent a fenntartók számára, de különösen igaz ez az erdei iskolák vonatkozásában, ahol speciális oktatás folyik, és ennek a fajlagos költsége tudomásom szerint magasabb, mint az általános iskolák egyéb működési költsége.

Az erdei vasút vonatkozásában láttunk szép példát. Engem az érdekelne, hogy ezek az EU-s támogatások, illetve a saját források mennyiben fognak hasznosulni. Az erdei vasutak fenntartása hosszú távon megoldott-e, gazdaságos-e? Ha nem tudja kitermelni a fenntartás költségeit, akkor milyen egyéb forrásokból lehet ezt a feladatot ellátni? Illetve az az izgalmas számomra, hogy milyen együttműködést sikerül kialakítani a turizmus többi szereplőivel. Hiszen gyakorlatilag egy vonzerő az erdei vasút, a többi szereplő, aki ennek – úgymond – a haszonélvezője, elismeri-e a költségeit, és társul-e, finanszírozza-e az esetleges veszteséget.

A partnerek tekintetében örömmel hallom, hogy az önkormányzatok, civil szervezetek, de azt érzektem, hogy azért az együttműködés még nem teljesen zökkenőmentes, illetve teljes körű. Milyen lépéseket kíván tenni az Ipoly Erdő Zrt. az együttműködések kiszélesítésére és elmélyítésére?

Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm. Van-e további hozzászólási igény? (*Jelzésre.*) Parancsoljon!

ZAKÓ LÁSZLÓ (Jobbik): Azt kérdezném, nem kíván-e a vezérigazgató úr válaszolni, mert nem jegyzetelt. Vagy kérdezhetek?

ELNÖK: Természetesen, először a kérdések, és utána válaszol.

ZAKÓ LÁSZLÓ (Jobbik): Köszönöm. Zala megyei képviselőként különösen nagy rokonszenvvel néztem körbe és figyeltem a prezentációt. Ha Zala megyét párhuzamba lehet vonni az ország egy másik megyéjével, az szerintem Nógrád megye, méretét, erdőszűrségét, határközelségét és számtalan más szempontot figyelembe véve. A kérdéseim is abból fakadnak, amiket tapasztalok Zala megyében. Nem esett szó erről, és ezért szeretném megtudni, hogy a tiltott erdőirtással, a vadorzókkal mi a helyzet. Illetve mi a helyzet a kullancssal, mert úgy látom, hogy komoly gátjává kezd válni az erdei turizmusnak a kullancsoktól való jogos félelem. Ha persze nem is az erdők szintjén, de lokálisan a turisztikai látványosságok helyszínén lehet, meg gondolom, kell is kullancsot irtani.

A fölvezetésben megütközéssel hallottam, amin persze, nem is tudom, miért csodálkozunk most már, hogy az itt élő emberek megélhetését egyszerűen veszélyezteti vagy már tönkre is tette az uniós csatlakozásunkkal automatikusan együtt járó piacvesztés, illetve megélhetési nehézség. Nem tudom, milyen lokális megoldási ötletek vannak erre vonatkozóan. Emlékszem, gyerekfejjel a szobi szörp egy fogalom volt, és a közelmúlt híradásaiból értesültünk arról, hogy gyakorlatilag múlt időben lehet beszélni róla, illetve veszteséges, vagy csődöt mondott. (*Harrach Péter: Nem működik.*) Igen, tehát vége.

Tehát ezek a kérdéseim: erdő, vadorzás, kullancs, illetve a kistermelők sorsa érdekelne.

ELNÖK: Köszönöm. Becsó Zsolt képviselő úr kért szót.

BECSÓ ZSOLT (Fidesz): Nem kérdést szeretnék feltenni.

ELNÖK: Véleményt is lehet mondani.

BECSÓ ZSOLT (Fidesz): Tisztelt Bizottság! Tisztelt Elnök Úr! Én is szeretettel köszöntök mindenkit ebben a vadászházban, és szeretném külön megköszönni Harrach Péter frakcióvezető úrnak, hogy volt olyan kedves, és bár Pest megyei képviselő, egy Nógrád megyei helyszínre invitálta a szakbizottságot. Ez is szép példája annak, hogy alapvetően ez egy belső határokon átívelő szakmapolitikai együttműködés. (*Közbeszólások.*)

Tisztelt Bizottság! A vezérigazgató úr nyilván próbált szorítkozni az Ipoly Erdő Zrt. és elsősorban a Börzsönyi tevékenységére, és a szerénysége is megakadályozta abban, hogy kicsit tágabban próbáljon képet bemutatni az Ipoly Erdő Zrt. munkájáról. Én azért fontosnak tartanék néhány elemet azért itt a szakbizottságnak felvillantani. Az Ipoly Erdő Zrt. aktív együttműködése is lehetővé teszi, hogy előre tudjunk lépni. Az országban számos helyen jött létre helyi turisztikai desztinációs menedzsment szervezet, azonban térségi TDM-szervezet csak két helyen jött egyelőre létre, az egyik egri központú, a másik pedig a nógrádi térségi TDM-szervezet. Megadatott az a lehetőség, hogy a nógrádi térségi TDM-szervezet tulajdonképpen a megyehatárhoz igazodjon, tehát lefedje teljes Nógrád megyét. Az, hogy ez a térségi TDM-szervezet létrejöhetett, ebben sokat köszönhetünk az Ipoly Erdő Zrt.-nek, amelynek – mint a vezérigazgató úr is mondta – az illetékességi területe nemcsak a Börzsöny, hanem a Cserhátra és a Karancs-Medves térségére is kiterjed, szinte lefedi egész Nógrád megyét, egyedül csak az északnyugati Mátra az, ami az Egererdő Zrt. illetékességi területéhez kapcsolódik.

Nyilvánvaló, hogy itt a TDM-en belül – miután az egész szakmapolitikai stratégia kialakítása, illetve a pályázatban vállalt feltételek kialakítása folyamatban van – vannak olyan távlati elképzelések, amelyek azt fogják reményeim szerint eredményezni, hogy lesz egy erőteljes nyitás a Felvidék irányában, a Börzsöny, a Dunakanyar, a Mátra irányában, és Gödöllő, illetve Hatvan térségén keresztül pedig az Alföld irányába. Azt gondolom, jó példa lehet mások számára is az a munka, ami most akár Egerben, akár itt a nógrádi térségi TDM-en belül zajlik.

A másik nagyon fontos szerveződés, amihez megint csak aktívan kapcsolódik az Ipoly Erdő Zrt., ez a már többször elhangzott, sokak által egy kicsit – mondjuk így – furcsán kezelt szerveződés, a Novohrad-Nógrád Geopark. Hozzáteszem, szerintem nem a jelentőségének megfelelően van ez a kérdés kezelve, tekintettel arra, hogy ez a világon egyedülálló abból a szempontból, hogy két országot is érint. A felvidéki területeken talán 28 települést foglal magában, itt Nógrád megyében pedig 63 települést. Most van egy hároméves időszak, amikor egyáltalán ez a cím megnyerésre került. Ez a cím hasonló a világörökségi címhez, bár nem annyira bejáratott és nem annyira közismert, de három év van, hogy ezt tartalommal meg lehessen tölteni. Egyrészt a Nógrád Geopark Nonprofit Kft.-n keresztül, ahol megint csak fontos szerepet tölt be az Ipoly Erdő Zrt., másrészt meg értelemszerűen a szakmai szereplők aktív közreműködése révén.

A harmadik terület, amire részben kitért a vezérigazgató úr, mert bizonyos fejlesztéseket úgy tudtak megvalósítani a turizmushoz kapcsolódóan, hogy éltek az észak-magyarországi operatív program 2. prioritás, a turizmusfejlesztési pályázati lehetőségekkel. Az a – mondjuk így – szerencsés helyzet van itt az észak-magyarországi régióban, hogy az utolsó három évre vonatkozóan, 2011-2012-2013-ra viszonylag magas, jelentős forrás áll még rendelkezésre. Ez a mostani számításaink szerint – és azért nem tudok pontos számot mondani, mert sajnos folyamatos a visszamondás, számos szálloda nem tudott megépülni banki finanszírozási és egyéb más problémákból kifolyólag, és megítélt támogatások visszamondásra kerülnek, azaz, azt hiszem, nemcsak a szállodaipart érintően, hanem van kiemelt projekt is, ahol már kormánydöntés volt, és mégiscsak úgy kellett döntenie a projektgazdának, hogy visszaadja a projektet, illetve a megítélt támogatást, ily módon szinte hónapról hónapra még nagyobb a forráslehetőség a régióon belül – most megközelíti a 40 milliárd forintot. Ez nem kevés pénz, és tulajdonképpen 2013 végéig ezt a közel 40 milliárd forintot szolgáltatásfejlesztés, attrakciófejlesztés, szervezetépítés, egészségturisztika, szállás, férőhelybővítés vagy létrehozás, illetve kiemelt projektek formájában le kell kötni.

Itt nagyon szoros az együttműködés a régióon belül, nemcsak az Ipoly Erdő Zrt.-vel, hanem az Egererdővel, az Északerdővel, a Bükki Nemzeti Parkkal, az Aggteleki Nemzeti

Parkkal. Tekintettel arra, hogy egy olyan kiemelt nagyprojekt előkészületei zajlanak a régió belül, ami tulajdonképpen a Börzsönytől az abaúji részig, a Zempléni-hegységig talán mondhatnánk azt, hogy dél-tiroli mintára Kelet-Közép-Európa legmonumentálisabb összefüggő ökoturisztikai fejlesztését szeretnénk végrehajtani, ami alapvetően a hegyi kerékpárra, a morning-walkingra, az aktív turizmusra összpontosít, és itt a Nógrád megyei részt érintené. Értelemszerűen ennek a projektnek a vezető projektgazdája az Ipoly Erdő Zrt. Gózerővel zajlanak a projekt előkészületei, ez a három megyét érintően közel 6 milliárdos fejlesztést foglal magába.

Itt egy problémára is szeretném felhívni a figyelmüket, mert látható, hogy én határokon gondolkodom, miközben a turisták nem ismernek határokat, ezért itt sajátos helyzet van itt a Börzsönyt érintően, hogy a Börzsöny másik fele a közép-magyarországi régióhoz, azaz Pest megyéhez tartozik. Tehát ebből a szempontból nem célterület, tehát mi a Csóványosig tudunk fejlesztéseket eszközölni, a Csóványoson túl már az észak-magyarországi operatív programon belül erre nincs lehetőség. Másrészt pedig, miután a turizmus nem volt annyira célterület, amikor meghatározták ott a prioritásokat a közép-magyarországi régió belül, egyrészt kevesebb forrást is nevesítettek ott, másrészt most kevesebb forrás is áll rendelkezésre, harmadrészt pedig sokkal rosszabbak a támogatási intenzitások. Tehát például a mi esetünkben ennél a fejlesztésnél akár a 90-100 százalék közötti támogatási intenzitási zónában leszünk, reményeim szerint olyan 95 százalék lesz, ami az önkormányzati világot érinti, és akár az erdőgazdasági világot 100 százalék is. Az állam az egyik zsebéből tulajdonképpen beteszi a másik zsebébe.

Az volt a helytelen magatartás, ami az elmúlt négy évben jellemezte a támogatáspolitikánkat, hogy nem elég, hogy kivontak számtalan forrást az önkormányzatok működéséből és nagyon sok önkormányzatot ellehetetlenítettek ezáltal, de miután megnyíltak az európai uniós forráslehetőségek, belekényszerítették az önkormányzatokat abba, hogy kötvényeket bocsássanak ki és hiteleket vegyenek fel, hogy egyáltalán részt tudjanak venni ezeken a pályázatokon, és olyan támogatási intenzitásokat határoztak meg, amit senki nem írt elő. Most ezért törekszünk a régió belül, hogy elérjük az önkormányzati világot érintően a 95 százalékos támogatási intenzitást. Mert belekényszerítették a mi térségünkben, régióunkban is, volt olyan, ahol 50-60-70-75 százalék, a többit önerőként mellé kellett rendelni. Tehát érdemes ezt is azért vizsgálni, amikor nézzük az önkormányzati világ eladósodottságát, részben ez is ehhez vezetett, ami – mondom – az elmúlt négy év támogatáspolitikáját jellemezte. Tehát itt azért az erdőgazdaságot, az önkormányzati világot, a kiemelt projekteket érintően akár 100 százalék is elérhetővé válik reményeink szerint, de a 90-100 százalékos sávban lesz.

Szeretném felvetni itt, hogy a Pest megyei oldalra vonatkozóan érdemes lenne ebben szorosabb együttműködés, mert hát nem úgy kezdődik a világ, hogy akkor a Csóványoson csinálunk valamit, és onnan mondjuk a hegyi kerékpárprogramunkat megcsináljuk egészen Abaújig, és a Börzsöny másik részével pedig nem törődünk vagy nem foglalkozunk vele, vagy oldják meg maguk. Tehát javasolnám, hogy legyen mondjuk, az Ipoly Erdő Zrt. mindenképpen kovásza ennek az egész projektnek, de támogatáspolitikailag is nézzük meg, hogyan lehetne akár ezt kiterjesztettebb formában is értelmezni, vagy valami megoldást találni arra, hogy ez a fejlesztés ténylegesen az egész Börzsönyre ki tudjon terjedni. Tulajdonképpen az észak-magyarországi régió is ezáltal válik egységes egésszé. Nyilvánvalóan ebben a segítségét, az együttműködést szeretném felajánlani.

ELNÖK: Köszönöm, képviselő úr. Harrach Péter képviselő úr jelezte, hogy szót kér, megadom neki a lehetőséget.

HARRACH PÉTER (KDNP): Mivel több kérdés nincs, és gondolom, a vezérigazgató úr összefogottan és röviden válaszolni is fog a kérdésekre, ezt megelőzően hadd jelezzem, hogy itt egy alapvető probléma van sajnos, és ebből a szempontból nagyon örülök, hogy elkövettük azt a tapintatlanságot, hogy bepartizánkodtunk Nógrád megyébe, és ezzel megadtuk a lehetőséget, hogy a Nógrád megyeiek alapos tájékoztatása után összevegyük a két megye sajátos problémáit. Mert amit az elnök úr most utolsó szavaiban mondott, az minden képviselőre nagy feladatot hárít, hiszen a központi régió sajátos problémájáról van szó. Budapest miatt Pest megye nagyon hátrányos helyzetben van, már régóta probléma ez. De nálunk a pályázatok hiányosak emiatt. Tehát ilyen szempontból Nógrád megye lehetőségei messze jobbak, mint Pest megyéé. Tehát Pest megye hátrányos helyzetben van, amire az adna megoldást, ha Budapestről le tudnánk válni, de egyelőre ez a veszély talán még nem fenyeget minket, ahogy elnézem.

Viszont meg kell találnunk a módját, hogy olyan pályázatok szülessenek Pest megyében is, amelyek legalább Nógrád megyéhez hasonló helyzetbe hoznak minket. De ez nem jelenti azt, hogy a jelenlegi körülmények között ne kellene megpróbálni ezt az együttműködést.

Nem szeretnék most már előtte szólni, inkább most mondom el az általam hívott vendégeknek, hogy majd próbáljunk nagyon összefogottak és rövidek lenni, hogy a Pest megyei résznek egyes konkrét problémáiról a polgármesterek, illetve a vállalkozók tudjanak szólni, őket kérem, hogy éppen a hatékonyság miatt legyen összefogott a hozzászólásuk.

ELNÖK: Köszönöm, képviselő úr. Megadom a szót a vezérigazgató úrnak, megkérem, hogy az elhangzott kérdésekre adjon választ.

Válaszadás

KISS LÁSZLÓ vezérigazgató (Ipoly Erdő Zrt.): Köszönöm szépen. A természetvédelmi területek nemzeti parkok kezelésébe való átadása jelenleg nincs napirenden. Korábban a nemzeti parkok magántulajdonú védett területeket vásároltak. Itt, a Börzsöny peremvidékén is vannak ilyen területek, és azoknak a kezelői. Az elmúlt 5-6 évben szűnt meg az a nemzeti erdészeti, közjóléti támogatási rendszer, amelynek fejlesztési, működési forrása is volt. Azóta uniós fejlesztési forrásokat tudunk szerezni, a működési forrást pedig a társaságunk egyéb bevételeiből kell biztosítanunk. Stabilan működünk, évente 100 millió forintot meghaladó a nyereségünk, és a tulajdonos ezt a nyereséget nem vonja el, itt hagyja, és az egyik feltétel az, hogy ennek a nagy részét közjólétre, közcélra fordítsuk. Ez a rendelkezésre álló forrás határt is szab annak, hogy mit tudunk megvalósítani és mit nem. 60-80-100 millió forintot fordítunk az egyéb tevékenységeink jövedelméből évente közjóléti, közcélú feladatokra.

Igen, a civil szervezetekkel van együttműködésünk, ahogy jeleztem, különféle érdekek miatt időnként nehezen kezelhető helyzetek is kialakulnak, de azt gondolom, ez elenyésző, a kisebb hányada, nagyobb részben együtt tudunk működni, például a civilek festik a turistautakat. Sajnos bakancsos turistaházunk kevés van, lenne még a Börzsönyben néhány erre alkalmas épület, de azok rendezetlen tulajdonviszonya miatt nem tudunk még pályázati forrásokhoz jutni.

Mi két vasutat üzemeltetünk, ahogy említettem. A királyréti vasútnál az utaslétszám eléri azt a mértéket, ami a működés költségeit finanszírozza, a fejlesztésekhez pedig pályázati úton – ahogy tudunk – jutunk forráshoz. Azt gondolom, az ország egyik legjobb műszaki állapotban lévő erdei vasútja a Kismaros-királyréti vasút. A másik vasút a kemencei, amely példája annak, hogy civil szervezetekkel hogyan tudunk együttműködni. Itt a Kisvasutak Baráti Köre az üzemeltető, ez a vasút egyébként veszteséges és ráfizetéses lenne, de ez a civil szervezet gyakorlatilag működteti, és ők a hozzátett munkájuk révén viselik a működés

költségeit. Mi itt a fejlesztésekben tudunk besegíteni és együttműködni. A forrásaink pillanatnyilag csak uniós, illetve saját források.

Ha jól értettem, az illegális fakitermelésre vonatkozott kérdés. Ez a működési területünkön eltérő. A cégünk nyugati részén, a Dunakanyarhoz, Pest megyéhez közelebb elenyésző mértékű, azért is, mert a peremvidékeken inkább magánerdők veszik körül az állami erdőt, és több helyen a lakosság először a magánerdővel találkozik. De a magánerdőben is az illegalitás mértéke kelet felé haladva, Salgótarján környékén éri el az igen komoly mértéket (*Derültség, közbeszólások.*), Ózd után. A vadorzás is hasonló, Salgótarjánban a rendőrség egyébként rendkívül hatékonyan lép fel újabban az illegális fakitermelések és a vadorzás ellen.

Elég sok kullancs van szintén, Zalához hasonlóan az ország legfertőzöttebb területei közé tartozik a Börzsöny.

Mi a termékeinkkel piacvesztést nem szenvedtünk el, működünk, megtaláljuk az értékesítési forrásainkat.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen a tájékoztatást, vezérigazgató úr. Le is zárjuk ezzel a napirendi pontot.

Tájékoztató a Börzsöny településeinek formálódó turisztikai tervekről

Áttérünk a következő napirendi pontunkra, amelyben tájékoztatót fogunk meghallgatni a Börzsöny településeinek formálódó turisztikai tervekről. Majd arra kérném az előterjesztőket, hogy sorrendben fáradjanak az asztalhoz.

Elsőként Rományik Ferenc, Ipolydamásd polgármestere következik.

Rományik Ferenc polgármester (Ipolydamásd polgármestere) tájékoztatója

ROMÁNYIK FERENC polgármester (Ipolydamásd): Tisztelt Bizottság! Elsősorban szeretném megköszönni a képviselő úrnak az invitációt. Nagy örömmel jöttünk el, és reméljük, hogy valamiféle megoldás fog majd születni, ami a mi érdekünket is képviseli.

Engedjék meg, hogy bemutatkozzam, Rományik Ferenc vagyok, Ipolydamásd község polgármestere, a szobi kistérség elnöke. Igyekeztem a mondandómat rövidre fogni, és inkább a kistérség mostani helyzetéről pár szóban adnék felvilágosítást. A szobi kistérség 13 településből áll, Zebegénytől Bernecebarátiig húzódik, a Börzsöny lábánál, az Ipoly völgyében húzódó települések sora. Pár mondatban összefoglaltam a 2000-es évek eleje óta a helyzetet. A 2000-es évek elején a kisebb-nagyobb állami beruházások megszűntek, a térségben nagyobb munkaerőt foglalkoztató üzemek, vállalatok – például a MÁV, a szobi betonüzem, a szobi kőbánya, a zebegényi mésziporfeldolgozó üzem, a Szobi Szörp Rt., ami már elhangzott –, a termelészövetkezetek és állami gazdaságok sorra zárták be a kapuikat. A térségben több ezer munkahely szűnt meg ezáltal, a legnagyobb kárt talán a Szobi Szörp Rt. megszűnése okozta, mely a térségben bogyósgyümölcs-termeléssel foglalkozó őstermelőket is lehetetlen helyzetbe sodorta. Ma már ott tartunk, hogy az Európa-szerte híres börzsönyi bogyós gyümölcsök termelése – málna, eper, ribiszke, egres, s a többi – teljesen megszűnt, de például a nagyobb almáskertek, meggyültetvények és őszibarackosok is felszámolásra kerültek. A térségben élő lakosság létszáma ezáltal folyamatosan csökken és öregszik. Az itt élő fiatalok munkalehetőség és megélhetés hiányában vagy elköltöznek, vagy a mélyszegénység várományosai lesznek.

A kistérség településvezetőinek elengedhetetlenül fontos törekvése az, hogy az itt élő lakosság számára munkalehetőséget, megélhetést biztosítson. A Börzsöny érintetlensége és az Ipoly-völgy szépsége bennünket arra motivál, hogy a turizmus fejlesztése és a sportolási lehetőségek kiaknázása segítségével lehetőséget teremthessünk a térségben élők számára a

helyben maradásra. A turizmus fejlesztése során elengedhetetlenül fontos az infrastruktúra megléte. Így például Ipoly-hidak építése Ipolydamásdon és Vámosmikolán, a Tésa-Ipolyvisk közötti bekötőút megépítése, kerékpárutak létesítése az Ipoly völgyében és a Börzsöny falvaiban, a börzsönyi kisvasutak hiányzó szakaszának kiépítése Márianosztra-Nagyirtáspuszta között, szálláshelyek felújítása és létesítése, szabadidőparkok, kalandparkok építése, fejlesztése, lovas tanyák létrehozása, bővítése, csónakkikötők az Ipolyon és a Dunán, horgásztanyák, horgász helyek kialakítása, horgásztavak fejlesztése, sípályák, felvonók és szánkópályák a téli sportok szerelmeseinek. Ezt a felsorolást még hosszasan folytathatnám.

Fontos lenne olyan kulturális fesztiválok, koncertek megrendezése – akár határon átnyúlóan – több településen, több helyszínen, amely sok ezer vendégnek kínálna jó szórakozási lehetőséget több napon keresztül, mint például a Balaton-felvidéken a Művészetek völgye, vagy akár a Sziget-fesztivál Budapesten, a Balaton sound a Balaton mellett. Van ugyan egy kezdeményezés a térségben, a Heted7 vígasság, ennek az elterjesztése, kihasználva a szabad szálláshely-kapacitásokat, ennek példája Nagymaroson, Zebegényben és Nagybörzsönyben már megjelent. Olyan sportrendezvények megrendezése – akár nemzetközi szinten –, amelyek idevonzzák a profi élsportolókat, magukkal hozva a saját szurkolótáborukat, szintén a helyi szálláskapacitásokat vennék igénybe. Például kerékpárversenyek, futóversenyek az Ipoly völgyében, kistérségi labdarúgótorna. Van itt ennek egy nagyon jó példája, ami a közelmúltban még nagyon hatékonyan működött, a törökmezői békenap, amely több ezer embert mozgósított a térségből, szinte az összes településről jöttek labdarúgócsapatok, nagyon jó kezdeményezés volt, bár igaz, ez még a rendszerváltás előtt működött, jelen pillanatban abszolút nem, nincs is, aki kézben tartsa. Ezeket a rendezvényeket helyet kaphatnának a helyi kézművesek és a helyi termékeket előállítók, és értékesíthetnék a termékeiket.

Ami viszont nagyon fontos lenne – itt el is hangzott a TDM –, olyan turisztikai hálózat, szervezet kiépítése, amely egy kézben tartja és összefogja a turisztikában érdekelt vállalkozásokat, programcsomagokat kínál az ideérkező idegeneknek, turistáknak, szervezi, koordinálja településenként a helyi rendezvényeket, éves rendezvénynaptárt készít és programcsomaggá alakítja, és helyben, a kistérségben tartja legalább egy hétig a vendéget, megpróbálja visszavonzani és később is jó turisztikai marketinggel jelenik meg a piacon. Az Ipoly völgyének szépsége és a Börzsöny érintetlensége olyan természeti adottság, Budapest közelsége pedig olyan jó keresleti forrás, amely lehetőséget teremthet az itt élő lakosságnak a megélhetésre. Összefogással, jó üzleti marketinggel, átgondolt célokkal a lehetőség megragadható és hosszú távú megoldást jelenthet számunkra. A helyben megtermelt bevételek közvetve az önkormányzati bevételeket is növelhetik, amelyek visszaforgathatók később nagyobb rendezvények vagy akár nagyobb turisztikai fejlesztések finanszírozására is. A helyi településvezetők célja is az kell legyen, hogy a turisztikában rejlő lehetőségeket megfelelően kezelve és koordinálva az itt élő lakosság megélhetésének elősegítésére fordítsa.

Sajnos az önkormányzatokat a mai világban a gazdasági helyzet is sújtja, a működésre kevés a forrás, de mi természetesen minden lehetőséget megragadunk arra, hogy pályázati forrásokat tudjunk bevonni, akár a turisztikát is érintve. Egyetlenegy dolog fájó számunkra – elhangzott itt többször is –, hogy sajnos a közép-magyarországi régió részeként, illetve Pest megye részeként az önkormányzat által kötelezően nyújtandó saját forrásrészt miatt, itt elhangzott ez a 90-100 százalékos közötti támogatási intenzitás, hát ez lenne jó számunkra is, és jelen pillanatban sajnos nem ez a helyzet. Szinte az összes településünk önhikis, hátrányos helyzetű kistérség vagyunk Pest megyében, de lehet, hogy ezzel kapcsolatban talán az lenne a legjobb megoldás, ha a leghátrányosabb megítélésben részesülhetnénk, hiszen sajnos jelen pillanatban a kistérségre ez igaz.

A tisztelt bizottságnak pedig megfontolásra javasolnám, hogy ha már itt van ez a természeti adottság, amelyet az Ipoly völgye és a Börzsöny jelent, itt van Budapest közelsége,

állami segítséggel, állami forrás biztosításával egy turisztikai ékszerdoboz létrehozásán kellene közösen munkálkodnunk, melyhez a segítséget az önkormányzatok részéről ezennel tisztelettel felajánlom.

Nagyon szépen köszönöm, tényleg pár szóban próbáltam elmondani.

ELNÖK: Köszönöm szépen, polgármester úr. Ebből a tájékoztatóból is látszik, hogy nagyon sok lehetőség rejlik ebben a térségben, nagyon jók az adottságok, és amire Harrach Péter képviselőtársam is utalt és Becsó úr is említette, hogy ez a legnehezebb probléma, hogy a pályázati forrásokhoz való hozzájutás a Pest megyei központi régió miatt szinte lehetetlen.

Mégis azt ajánlanám, ha a TDM nem működik még önöknél, szerintem ez lenne a legfontosabb lépés, hogy mihamarabb elindítani ezt a folyamatot. Mert azzal, hogy ha létrejönne egy olyan szervezet, amely egyben tömöríti az önkormányzatokat, a turizmusban érintett vállalkozásokat és egyébként a Magyar Turizmus Rt.-n keresztül egy nagyon komoly szakmai háttérsegítséget tud kapni, akkor sikerülne kiválasztani ebből a sok mindenből azt a néhány pontot, amely a mostani pályázati rendszer támogatási struktúrája alapján talán a legrövidebb úton elindítható lenne. Tényleg, Budapest közelsége – ami egyben hátrány sajnos a pályázatok oldaláról – a másik oldalon viszont előny lehet, éppen a közelség miatt. Van itt egy elég komoly célközönség, amelyet el lehetne érni ezekkel az ajánlatokkal, azonban ez másként nem fog menni, mint egy nagyon aktív és jól szervezett marketingtevékenységgel.

Azt gondolom, ehhez, ha az állami segítség oldalát nézzük, akkor a Magyar Turizmus Rt. kitűnő szakmai partner lehet, de az első lépést önöknek kell megtenni azzal, hogy létrejön egy ilyen TDM. Van hozzá pályázati forrás, európai uniós pénzeket lehet igénybe venni, ez nem is kevés egyébként. Tehát ezen az ablakon még elég komoly források állnak rendelkezésre. Itt nincs hátrányos helyzetben Pest megye, tehát ugyanolyan eséllyel tudnak pályázni, mint akár Nógrád megyei települések, és szerintem viszonylag rövid idő alatt elég látványos előrelépést lehetne ezáltal elérni. (*Harrach Péter: A csatornákat majd működtetjük. Jó? – Rományik Ferenc: Köszönöm szépen.*)

Van-e a képviselőtársaim részéről hozzászólási igény? (*Jelzésre.*) Hadházi Sándor képviselő úr.

Hozzászólás, reflexió

HADHÁZY SÁNDOR (Fidesz): Köszönöm szépen a szót, elnök úr. Tisztelt Bizottság! Tisztelt Polgármester Úr! Úgy látom, hogy a feladat kettős, mint ahogy ezt az elnök úr is megfogalmazta, hogy vannak olyan feladatok, amelyekben az állam segíteni tud, és kíván is. Ugyanakkor vannak olyan feladatok, amelyeket helyben kell megoldani, és mindig az első lépést a helybeliekkel kell megtenni. Én is azt gondolom, hogy a TDM jó út lehet. Nem azért, mert az a feladat, hogy a meglévő dolgokat hogyan lehet eladni, hanem el kell kezdeni a gondolkodást és az építkezést, hogy milyen elemeket milyen sorrendben lehet megvalósítani annak érdekében, hogy egy távlati cél megvalósuljon.

Ugyanakkor szeretném felhívni a figyelmet arra, hogy nemcsak a Börzsöny irányában kell kapcsolatokat építeni, hanem ön – nagyon helyesen – felhívta a figyelmet az Ipoly-hidak kérdésére. Történelmi hagyománya van annak, hogy a jelenlegi szlovák területekkel hogyan kötődtek ezek a területek, és ezt a kötődést kell mindenképpen visszaépíteni, és egységes régióként kell kezelni az Ipoly völgyét. Ugyanakkor Esztergom és a Duna jobb partja irányába is a megfelelő kötődéseket, kapcsolatokat ki kell építeni.

Tehát azt gondolom, hogy ezeket elsősorban helyben kellene menedzselni. Ennek érdekében azt javasolnám, hogy a TDM-szervezeten belül vagy annak keretében meg kellene találni azt a szakértői csoportot, amely ezt föl tudja építeni és el tudja kezdeni a közös gondolkodást. Ebben tud a kormányzat legelőször segíteni ebben a kérdésben.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm. Amennyiben nincs további hozzászólási igény, akkor a következő előadónkat, Petrovics László nagymarosi polgármester urat kérném, hogy fáradjon az asztalhoz. *(Rományik Ferenc: Bocsánat, azért reagálnék még, ha lehetne, erre a felvetésre.)* Parancsoljon!

ROMÁNYIK FERENC polgármester (Ipolydamásd): A TDM-pályázattal kapcsolatban volt helyi kezdeményezés, egyetlen hibája a pályázati konstrukciónak, hogy önkormányzati önrész is kellett volna, amit mi sajnos nem tudunk előteremteni. Tehát egyszerűen önhikis önkormányzatok lévén a működésre is kevés a forrás. Célunk és törekvésünk, hogy a turisztikában érdekeltté válhassunk, illetve megoldási lehetőséget mutathassunk és kereshessünk a helyben élő lakosságnak, de sajnos saját forrásrész híján nem állt módunkban a TDM-hálózatot helyben létrehozni.

A másik felvetés, amire reagálni szeretnék: a határ túloldalán lévő tükörtelepülésekkel, illetve az ottani mikrorégióval nagyon jó kapcsolatokat építettünk ki és ápolunk folyamatosan, közös tanácsuléseket is tartunk minden évben, és közös cél az, a szlovák oldalon is az a célja, hogy turisztikában érdekeltté válhassunk, és közösen a lehetőségeket ki tudjuk aknázni. Egyébként az Esztergomban székelő Ister-Granum EGTC tagjai is vagyunk, tőlük segítséget is kapunk, bár igaz ugyan, hogy ott ügyvezetőváltás volt, ezért két-három évig nem működött tökéletesen és rendszeresen ez a rendszer, de mindenképpen számítunk a mostani vezető segítségére.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönjük, polgármester úr.

Nagymaros polgármesterét, Petrovics László kérem, foglaljon helyet az asztalnál. Öné a szó, polgármester úr.

Petrovics László polgármester (Nagymaros) tájékoztatója

PETROVICS LÁSZLÓ polgármester (Nagymaros): Köszönöm szépen. Én is nagy szeretettel köszöntöm a megjelenteket, külön köszönöm a képviselő úrnak a meghívást. Igyekszem rövid lenni, bár nagyon nehéz Nagymarosról röviden beszélni, hogyha a turisztikai tervekről esik szó. Azt hiszem, én is azt a megoldást választom, hogy végigolvasom az előterjesztést, mely némileg módosult a megküldöthöz képest, utólag el fogom küldeni.

Azon felül, hogy nagyon sok minden összecseng az előttem szólóval, az előbb elhangzottakkal, itt nem csak a TDM, nem csak az önrész tekintetében, hanem vannak ebben a TDM-pályázatban különböző vállalások, mint például, hogy az idegenforgalmi adónak bizonyos százalékát ennek a szervezetnek a fenntartására kell fordítani, ez borzasztó nehéz feladat főleg olyan településeken, ahol nincs ilyen adó. Tehát ha ezek a települések emiatt kizáródnak a pályázatból, akkor valószínűleg a pályázati feltételeken kellene módosítani. *(Elnök: Biztosan.)*

Magyarország jelenlegi helyzetét nézve sajnos még mindig kísért a múlt, ezért most végre mindent meg kell tennünk azért, hogy a vidék valódi fejlődést érhesen el. Mitől fejlődhet a vidék, mitől lehet vidéken boldogan élni. Leginkább attól, hogy az embernek van helyben munkahelye, megélhetése. Ez sok mindenre megfelelő válasz, de ennél azért több kell: legyen megfelelő közlekedés, szolgáltatások, kereskedelem, sport, kultúra és közélet. Mindezek eléréseért ádáz harcot folytat a polgármesterek nagy része, és minden lehetőséget megragad arra, hogy pályázati, befektetői támogatásokat szerezzen projektjei megvalósítására.

Milyen lehetőségei vannak a Börzsöny településeinek? Mint ahogyan a frakcióvezető úr is említette, az ipari tevékenységek nem a Börzsönybe, nem a Dunakanyarba valók, ezért nagyon ritka az ilyen ipari jellegű fejlesztési terv. A mezőgazdaságot sajnos a sötét múlt

szinte a nullával tette egyenlővé, pedig komoly hagyományai voltak ezen a területen. Ezért ez az egyik olyan terület, amit támogatni, fejleszteni kell. Szerencsére jelenleg is elérhetők, illetve mindenképpen a jövőben is kívánatosak és támogatandók a mezőgazdasági tevékenységet végző őstermelők, a mikro- és kisvállalkozók pályázatai, akik támogatásával munkahelyteremtés történik, ezzel együtt megvalósulhat a gazdasági növekedés.

A másik fontos terület a táji adottságokat és természetvédelmi értékeket figyelembe véve a turisztika. Számos társulás foglalkozik részben vagy egészben a terület turisztikai fejlesztésével, említhetem a kistérségi társulásokat, az Ister-Granum eurórégiós társulást, a helyi LEADER-csoportot, a különböző TDM-szervezeteket, mint például, ahogyan az Ipoly Erdőnél is hallottuk, ők is turisztikai fejlesztéseket hajtanak végre önállóan, de igyekszünk majd közösen együttműködve is. Ezek a csoportosulások közös akciókat szerveznek, mint például a közösen fejlesztett információs pontok kialakítása, a borutak kialakítása és fejlesztése, a Börzsöny természeti szépségeinek megőrzése és bemutatása, a kisvasutak fejlesztése vagy a közös kiadványok szerkesztése, és még lehetne ezt sorolni. Nagyon sok fantázia és lehetőség van például a Duna-stratégiában, ahol a vízi és vízen átívelő közlekedés fejlesztésétől kezdve a természetvédelmi látványosságok bemutatása vagy a sport- és túrázási tevékenység felfuttatása fontos a helyiek számára is.

Engedjék meg azonban, hogy a Börzsöny településein belül leginkább Nagymaros fejlesztési elképzeléseiről beszéljek. Nem csak azért, mert kézenfekvő, és nekem ez a legkönnyebb, hanem azért is, mert itt sok konkrét eredményről is be tudok számolni. Nagymaros város fejlesztési programja a honlapunkon található stratégiával és programokkal összhangban került megfogalmazásra. Hitvallásunk szerint bármit tesz az ember, azt tegye kiváló minőségben, mert a jó minőség mindenkinek tetszik. Nem okoz később bosszúságot, és nem utolsó sorban a legtöbben hajlandók is a minőséget megfizetni. Ezért a továbbiakban felsorolt célok mindegyike arra törekszik, hogy amit fejlesztünk, azt jó minőségben tegyük.

A fejlődés útja egyértelmű: turisztikai fejlesztésekkel minőségi szolgáltatást biztosítani, az önkormányzati bevételt növelni, munkahelyeket teremteni, a településben rejlő kiaknázatlan lehetőséget feltárni és kihasználni anélkül, hogy a természeti értékek sérülneek. A fejlődést az egymással harmonizáló, illetve egymással kapcsolódó és egymást erősítő projektekkel lehet elérni. Nagymaros környezeti adottságai mellé olyan tartalmat kell adnunk, amely nagyságrendi előrelépést jelent az idegenforgalmi fogadóképesség területén. Ez nemcsak szálláshelyteremtést jelent, hanem egy egymást kiegészítő turisztikai attrakciófejlesztést is. Ezért fontos támogatni minden olyan kezdeményezést vagy látványosságot, amely érdeklődésre tarthat számot, mert a fizetni képes és hajlandó közönség annál tovább marad, minél több helyre érdemes elmennie. Természetesen itt a teljes térségre gondolok, hiszen bármelyik börzsönyi településre érkezik valaki, az a környező attrakciókat is meg fogja nézni, főleg, ha azt ajánljuk is neki. Így a kitűzött cél eredményeként várjuk, hogy a Nagymarosra látogató turista több napot töltsön a településen, illetve a környező települések látványosságaihoz is látogasson el. Vegye igénybe, és természetesen fizessen az itt elérhető szolgáltatásokért, legyen elégedett, visszavágó vendég.

Nagymaros jövőképe. A város a nyugalom és a béke szigete, messze a nagypolitikától, csodálatos környezetben. A városban olyan idegenforgalmi fejlesztések zajlanak, melyek bevételei biztosítják a működtetéshez szükséges költségeket, helyi munkaerővel. A város megnövekedett bevételeinek köszönhetően kiegyensúlyozott gazdálkodást tud folytatni. Virágosításra, parkosításra, utépítésre, de még a járdák fejlesztésére, a városképbe illeszkedő szemetesládákra is marad pénz. A település tisztaságáról a lakosság eddigi rendszeresítettén kívül közmunkások és munkagépek gondoskodnak. A művésztalpa, amely valaha a kulturális élet egyik központja, motorja volt, új életre kel; a meghívott és a helyi művészek alkotásai a városi galériában állandó kiállításon tekinthetők és vásárolhatók meg. A helytörténeti gyűjtemény, a bortárlat és az állandó képzőművészeti kiállítások mellett látogatható a neves

Afrika-kutató, Kittenberger Kálmán háza. Az ország talán legszebb panorámáját libegő segítségével már mindenki elérheti és élvezheti. Az iskolában és az óvodában európai színvonalú környezetben tanulhatnak, több nyelven a diákok. Nagymaros az ország meghatározó művészeti és turisztikai központja.

Hát ezt szeretnénk mi, az álmodozást pedig kövesse most néhány konkrétum. Az előbbi elképzelések érdekében az alábbi projektek támogatását szeretnénk elérni, illetve a már megkezdett projekteket befejezni. Az elindítottak közül 7 darab van, igyekszem gyorsan felsorolni: a termál- és szállodaprogram közel 5 milliárd forint értékben, vagyis multifunkcionális rekreációs központot szeretnénk létesíteni, teljes egészségmegőrző programmal együtt, szállodával, termálfürdővel. Helyszíne a jelenlegi futballpálya, a pályázatot a Széchenyi-terv kiemelt projektek támogatására beadtuk.

Az önkormányzati épületek felújítása is nagyon fontos feladat, hiszen az önkormányzat az eddigi tapasztalataink szerint rossz gazda, és ezt a rossz gazda szerepet szeretnénk megváltoztatni az épületek használhatóvá tételével és felújításával. Ezeket is különböző pályázatokból céloztuk meg, elsőként a gyerekjóléti intézményünket tudjuk áthelyezni a Rákóczi út 14. szám alatti épületünkbe, ahol az ingatlanunkat teljesen fel tudjuk újítani egy megnyert pályázattal. A Magyar utca teljes környezetrendezése, a településközponti funkciók fejlesztése és kialakítása közel 625 millió forint értékben, ez is kihirdetett, győztes pályázat, melyen belül szintén három önkormányzati tulajdonban lévő épületet is felújítunk.

Az árvízvédelmi rendszer megbízható végleges kiépítése közel egymilliárd forint értékben, ez is megnyert pályázat, tegnap kaptam a pozitív hírt.

Elektronikus információs felület, úgynevezett infokioszk kialakítása a művelődési ház oldalán, a járókelők számára is elérhető módon, a fent említett Ister-Granum eurorégió pályázati támogatásával. A pályázat szintén nyert, az előfinanszírozást kell csak előteremtenünk, nem egy könnyű feladat.

A Dézsma utcai pince és présház felújítása, szabadtéri prés kiállítása. Ez is az Ister-Granum borút egyik pályázata, és a borút egyik állomása lesz Nagymaroson. Ez is egy elnyert támogatással az idei évben megépül.

Helyi piac létrehozása, ez sok település célja lehet a jövőben. A nagymarosi civil szervezetek segítségével mi már megvalósítottuk. Az első piaci napunk április 30-án volt, és mondhatom, hogy hatalmas sikerrel. Csak minőségi, helyben termelt vagy őstermelői tevékenységgel előállított termékek szerepeltek, egész délelőtt folyamatos volt a vásárlás és az érdeklődés. Mind az árusok, mind a vásárlók elégedetten távoztak, így a második piacnap sikere már nem volt nagy meglepetés.

A hét konkrétum után jöjjenek a jövőbeli tervek, 16 ilyen tervünk van, ezért ezeket sem fogom részletesen ismertetni, felsorolásszerűen elmondom.

Sport- és szabadidőközpont létrehozása a felső mezőben, ez a Nagymarostól Zebegény irányában húzódó terület. Célja a turisztikai vonzerő fejlesztése, bevételnövelés. A terület idegenforgalmi, szabadidős és sportcélú fejlesztése, ezen belül libegő építése a Julianus-kilátóhoz. Az önrészt és az üzemeltetést vállalkozó segítségével oldjuk meg, a finanszírozást kiemelt pályázat formájában szeretnénk előteremteni. Le van írva az anyagban, tehát az idő rövidsége miatt nem akarom részletesebben... *(Harrach Péter: Bocsnát, de tényleg azt kérjük, hogy címszavakban, mert ezt mindenki megkapja.)*

Rendben. Duna-parti napozók kialakítása. Óriási hagyomány Nagymaroson, hogy a Duna-parton lehet strandolni, csodálatos homokpart van, de miután ez a tevékenység bizonyos fejlesztéseket igényel, ezeket civil szervezetek bevonásával, szintén pályázati úton szeretném megoldani.

Most három egymáshoz kapcsolódó projekt következik, amelyek egy tengelyre épülnek, ez a Fő tér tengelye. Egyháztörténeti múzeum kialakítása a katolikus templomunk

altemplomában, a Kálvária felújítása, ez közel 100 milliós projekt, és helytörténeti múzeum kialakítása, ahol a Kittenberger-kiállítás is helyet kapna.

Optikai kommunikációs vonal kiépítése: gyors és megbízható, európai színvonalnak megfelelő szolgáltatások megteremtése. Tulajdonképpen a kommunikációt elősegítendő erre is talán van most lehetőség, ezt nagyon fontosnak tartom, és szeretném megvalósítani.

A művésztelep újraindítása már az álmok között szerepelt, itt az ingatlant kellene a vízi rendőrségtől megszerezni ahhoz, hogy a régi művésztelepet újraéleszthessük. A vízi rendőrség számára van alternatív megoldásunk, velük már egyeztetünk is, és mindenki számára elfogadható lenne.

Rendezvénycsarnok építése. A környéken igazi komoly rendezvénycsarnok nincs, a művelődési házunkat kinőttük, hála istennek olyan komoly színvonalú rendezvényeink vannak, ami azt jelenti, hogy 230 főnél többen szeretnének részt venni, sokszor 4-500 fő is szeretne oda bejönni, és erre a jelen lehetőségek között nincs mód. Arról nem beszélve, hogy a művelődési házunk tetőszerkezete erősen megromlott, és így életveszélyes is.

A kátyúzási program folytatása, útépítés, ez minden önkormányzat vesszőparipája. Azt hiszem, megfelelő utak nélkül az idegenforgalom elég nehezen elképzelhető. Mindenféleképpen nagyon javaslom, hogy utas pályázatokat is megfelelő támogatottsági szinttel a kormány újra kiírjon.

MÁV-épületek hasznosítása. Itt is turisztikai célú hasznosításokról van szó, a MÁV-val felvettük a kapcsolatot. Egy-egy épülethez kellene pályázati támogatás, ezeket konkrétan meg fogjuk célozni. Ezek az épületek nagyon jó helyen vannak, és azt gondolom, hogy nagyon komoly turisztikai fejlesztéssel nagyon komoly célokat tudnánk megvalósítani.

Virágosítás, közterületek rendezése, kertész alkalmazása. Ez megint csak minden településnek álma. Azt gondolom, ha a nagyprojektek megvalósulnak, akkor ez is sikerülni fog. Idegenforgalmi településként ez elengedhetetlen.

A hegyi utcákról néhány szót. Nagymaros egy olyan, a Duna és a hegy közé beszorított település, ahol számtalan hegyre felfutó utcánk van. Nagyon fontos lenne megvalósítani ezeknek az utcáknak a csapadékvíz-elvezetését. Idén már van egy nyertes csapadékvíz-elvezetési pályázatunk, ebből kellene körülbelül öt, hogy megfelelően meg legyen oldva a probléma. Ugyanígy a pincék és partfalak pályázata is nagyon kellene. Korábban volt ilyen pályázati lehetőség, de ma már sajnos nincs. Viszont a veszély ott van, mint ahogy a képviselő úr is láthatta, ezek a partfalomlások életveszélyes helyzeteket tudnak teremteni.

Az útbaigazító táblák egységes kialakítása szintén a turisztikát célozza, és ahogy már itt az előbb említésre került, a turisztikai desztinációs menedzsment létrehozása egyelőre helyi szinten. Ezt öt település bevonásával szeretném megvalósítani, az előtárgyalások megtörténtek, mindenki jónak látja, az anyag készül, és a pályázat legkésőbb szeptemberben beadásra kerül.

Végül, de nem utolsó sorban talán a vízhez kapcsolódóan komoly terv a vízi tanösvény kialakítása. Ezt a helyiek is – gondolom – szívesen látogatnák, az oktatásba is szeretnék beépíteni ennek a helynek a rendszeres látogatását, és természetesen turistalátványosság lehetne.

Összefoglalva tehát Nagymaros turisztikai, művészeti, sport- és hagyományos mezőgazdasági területen kíván elsősorban fejleszteni. Egy elemző szerint, ahol a sport és a kultúra magas színvonalon van jelen, ott előbb-utóbb a tőke is megjelenik. Mi erre, illetve a kormányzati támogatásra mindenféleképpen számítunk.

Köszönöm szépen a figyelmüket.

ELNÖK: Köszönöm szépen, polgármester úr. Az alap tájékoztató anyagot megkapták képviselőtársaim, amit ehhez képest kiegészítésként megjegyzett a polgármester úr, az mindenképpen új információ, úgyhogy köszönjük szépen.

Van-e kérdés vagy észrevétel? (*Nincs jelzés.*) Amennyiben nincs, akkor továbblépünk, és Kiss László polgármester urat, Márianosztra polgármesterét kérem, hogy fáradjon az asztalhoz. A polgármester úrtól is kaptunk egy előterjesztést, ami egy nagyprojekt, a Szob-Börzsöny közötti kisvasút teljes turisztikai célú helyreállítása című projektről szól. Kérem a polgármester urat, hogy ami kiegészítése van ezzel kapcsolatban, azt tegye meg.

Kiss László polgármester (Márianosztra) tájékoztatója

KISS LÁSZLÓ polgármester (Márianosztra): Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Bizottság! Tulajdonképpen igazán rövidre szeretném fogni, hiszen most már ilyen tengeri kígyó hosszúságúvá kezd válni a Szob-Márianosztra-Nagyirtás-Nagybörzsöny között húzódó, tulajdonképpen Magyarország leghosszabb magashegységi vasútajának újjáépítési problematikája.

Nagyon dióhéjban: 2004-ben kiírásra került egy pályázat-előkészítő alap, ROP-os pályázati ötletek befogadására, ahol minimálisan 500 millió forint volt a projekt legalsó bekerülési határa. Itt egy teljes, komplex újjáépítés és az ehhez szükséges infrastruktúra kialakítása, dunai hajókikötő megcélzása került projektötletként beadásra, és a projektötlet kiválasztásra került – nagyon örültünk neki –, és az elbírálást követően 600 millió forintban állapították meg a támogatást az egyébként 900 millió forintot meghaladó összegű projektelképzeléshez képest. Óriási dilemmába került a három település önkormányzata – Szob, Márianosztra és Nagybörzsöny –, hogy igazából mitévők legyünk ezzel a csökkentett összeggel, fogjunk-e bele a felújításba, vagy pedig mondjunk le róla. Akkor – hosszas huzavona után – olyan döntés született, hogy a Szobot Márianosztrával összekötő szakasz újjáépítését vállaljuk be, és Nagybörzsönyben egy rövid szakasz felújítását.

Ez a munka el is indult, 2008-ban megépítésre került, és igazából így egy kvázi torzó született, hiszen a Nagybörzsöny-Nagyirtás közötti szakasz 2002-ben átadásra került, ez pedig 2008-ban elkészült. Reméltük, hogy további pályázati támogatási forrás segítségével meg tudjuk építeni a középső szakaszt, ami egyébként a 2008-ban nevesített kormányprogramba, a nevesített projektek közé bekerült. Ennek 2008-as árszinten a bekerülési költsége 1,5 milliárd forint összegű volt, de a támogatási intenzitás, a pályázat-előkészítési alapnál nyert projekthez 2,5 százalékos önrész felmutatása volt szükséges, ennél pedig 20 százalékos önrész biztosítását írta elő a pályázat, ez összességében a három önkormányzatra 260 millió forintos önrész-hozzájárulás biztosítását írta elő. Csak jelezni szeretném Márianosztra vonatkozásában, hogy közel 900 fő lakossal 100-120 millió forintos éves költségvetéssel dolgozunk. Tehát a nevesített és kihirdetett kiemelt projekt kapcsán minden lehetséges fórumot megjártunk, próbáltuk előteremteni ezt az önrészt, amit végül is aztán nem tudtunk megoldani, így a kormány gyakorlatilag a nevesített projektek közül kivette a kvázi második ütemként beadott Márianosztra-Nagyirtás közötti szakasz, illetve a börzsönyi szakasz bizonyos részének újjáépítését.

Gyakorlatilag a dolog itt megfeneklett, hiszen próbáltunk olyan gazdasági szereplőket bevonni – akár az állam által fenntartott cégeket, így az Ipoly Erdő Zrt.-t vagy a Duna-Ipoly Nemzeti Parkot –, de ezekben az esetekben a támogatás intenzitása gyakorlatilag vagy lehetetlen volt, nem volt erre lehetőség, vagy pedig olyan mértékű, ami ennél még lényegesen rosszabb volt, és ilyen körülmények között nem tudtuk felvállalni ennek az újjáépítését.

A projektgazda nevében is, aki nevesítetten Szob városa, tulajdonképpen olyan kérést szeretnék itt a bizottság elé terjeszteni, hogy amennyiben erre mód és lehetőség van, akkor olyan támogatási intenzitású pályázat lehetősége csillanjon fel, hogy ez a jelenleg befejezetlen mű befejezésre kerülhessen. Illetve egy másik dolog, ami még nagyon fontos, hiszen itt a

vezérigazgató úr elmondta, hogy a Kismaros-Királyrét közti általuk fenntartott kisvasúti pálya gyakorlatilag rentábilisan működik, ugyanakkor talán ez az egy olyan kisvasúti forgalmú pályaszakas van az országban, amely önfenntartó tud lenni, az összes többi számtalan kisvasúti pálya és működő kisvasút gyakorlatilag nem tudja fedezni a működési költségét. Ugyanakkor egy olyan valós turisztikai igényt próbál kielégíteni, ami az ország polgárai számára fontos dolog. Ezért kérném, amennyiben erre lehetőség van, hogy az egykor a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztériumnál lévő működési támogatások pályázati lehetősége, természetesen olyan formában, mivel turisztikai ügyről van szó, talán legjobb helyen a turisztikai ágazatnál lenne.

Ezt szerettem volna röviden elmondani, és még a Márianosztra település vonatkozásában nagyon röviden: az elmúlt években és most már kiteljesedő szakaszában van tulajdonképpen a vallási turizmus, zarándokturizmus biztosítására egy olyan, a köztudatba most már Mária-út néven bekerült zarándokút, turistaút kialakítása, amely Közép-Európát magában foglalja. Máriazelltől indul, és gyakorlatilag Czeszochowától déli irányban Međugorjeig magában foglalja a Mária-kegyhelyeket, és igazából ehhez a fantasztikus, több száz kilométeres gyalogos turizmus számára most már majdhogynem teljes egészében kiépítésre került turistaútvonalhoz csatlakozott Márianosztra település, és bár a fősodor vonalába nem tartozunk bele, de kiemelt és nagyon látogatott Mária-zarándokhelyként híres településünk.

A települési turisztikai vonzerő növelését pedig olyan módon is kívánjuk elősegíteni, hogy közösen együttműködve a büntetés-végrehajtási intézettel, a pálos renddel, az önkormányzat kiépítésében kerül nemsokára – talán szeptemberben – átadásra a börtönmúzeum, illetve a pálos múzeum. Ez elnyert támogatásból valósult meg, de itt nem mi vagyunk a projektgazdák, együttműködő partnerek vagyunk, és régóta várt beruházás kerül megvalósításra. Természetesen minden olyan lehetőségre készek és nyitottak vagyunk, ami a település adottságaihoz, nagyságrendjéhez mértén finanszírozható és biztosítható pályázatok megvalósítását jelentheti.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen, polgármester úr. Csak biztatásként hadd mondjam, hogy a Mária-út kiemelt kormányzat programként, reményeink szerint megvalósul, ez tényleg egy olyan egyedi lehetőség Európában, ami, bár sok pénzt igényel, és nyilván hosszú idő, míg ez teljesen kiépítésre kerül, de olyan vonzerő, amelyet nem lehet figyelmen kívül hagyni, és ilyen módon az önök települését is nyilván érinteni fogja.

Van-e ezzel kapcsolatban kérdés a képviselők részéről? *(Nincs jelzés.)* Amennyiben nincs, köszönjük szépen a tájékoztatást, polgármester úr, és kérem Antal Gyuláné polgármester asszonyt, Nagyborzsöny polgármesterét, hogy foglaljon helyet az asztalnál, megadom a szót.

Antal Gyuláné polgármester (Nagyborzsöny) tájékoztatója

ANTAL GYULÁNÉ polgármester (Nagyborzsöny): Nagy tisztelettel köszöntöm a jelenlévőket. A sok gond és probléma mellett én örömmel tájékoztathatok mindenkit, hogy a Nagyborzsönyi Önkormányzat a Magyarország-Szlovákia határon átnyúló együttműködési program keretében pályázatot nyújtott be a Nagyborzsöny és Čierny Balog erdei kisvasutak együttműködése összehangolt turisztikai célú fejlesztése és közös szlovákiai és magyarországi vonzerő kialakítása címmel. Ezen a közös pályázaton önkormányzatunk 607 259 euró támogatást kapott.

Az Ipoly Erdő Zrt. a Nagyborzsöny és Nagyirtáspusztá közötti erdei kisvasutat '98 márciusában jelképes áron átadta az önkormányzat részére. Ezt követően a felújítás elkezdődött, 2002 szeptemberében a csodálatos környezetben hosszú évek után ismét újtára

indult a kisvasút. A vasút működtetéséhez 2011 márciusáig kaptuk meg az üzemeltetési engedélyt. A további működéshez, az engedély meghosszabbításához ismételten szükség volt a vasút felújítására, a pályaszakasz és az egyéb vasúti eszközök vonatkozásában is. Ezt a felújítást az önkormányzat saját erőből nem tudta megoldani, ezért is élt ezzel a pályázati lehetőséggel.

A kisvasút Nagyörzsöny-Nagyirtás közötti szakaszának hossza 8,6 kilométer, amely kiemelt jelentőségű és országos védelem alatt áll. Európában csak itt és Csehországban található a csúcsfordító technikai megoldás, amely vasúttörténeti szempontból egyedülálló.

A kisvasutunk március közepétől október végéig közlekedik, hétvégeken és munkaszüneti napokon, júliusban és augusztusban pénteken is közlekedik három-három járatpárral. Az utaslétszám mára szezononként a 20-25 ezer főt is eléri, de a felújítás után szeretnénk ezt a létszámot emelni, melyhez a szükséges egyéb adottságok a településen megtalálhatók, hiszen itt található az Árpád-kori Szent István templom, a bányásztemplom, a Szent Miklós templom, az evangélikus templom, a tájház, a vízimalom és van egy csipkefaragás-kiállítás is. A vendégek fogadására a falusi vendégházak és a szállodák készen állnak, mint például a Szent Orbán fogadó, és a rövid időn belül átadásra kerülő Malomkert Panzió.

Az erdei kisvasutak felújításával nemcsak egy jelentős kincset szeretnénk megmenteni, de idegenforgalmi értéket is adni a Börzsöny és Čierny Balog térségének. Mivel a kistérségünk Pest megye legelmaradottabb, hátrányos helyzetű településeit foglalja magába, Nagyörzsöny lakossága számára sajnos más munkalehetőségünk nincs, ezért rendkívül fontos a turizmus és ezen belül a kisvasút fejlesztése. Pályázati tevékenység révén más turisztikai látványosságokkal bíró kisvasutakat is szeretnénk bemutatni, természetesen mindkét ország területéről. Az erdei kisvasutak egyrészt elősegítik a természetvédelem alatt álló, már említett térségek bemutatását, másrészt önmagában is egyedi vonzerőt képeznek, valamint a kapcsolódó programok, rendezvények több szempontból is pozitívan hatnak majd a térségek turisztikai kínálatára. Ez nem utolsó sorban olyan közérdek is, amelyet a kormány is kiemelten kezel.

Saját erőből szeretnénk egy hajtánypályát, nyílt vasúttörténeti kiállítást, valamint az erdőgazdálkodást és természeti értékeket bemutató tanösvényt is kialakítani. Sajnos településünk évek óta súlyos forráshiánnyal küszködik, ezért a pályázathoz szükséges önerőt támogatásokból tudjuk csak biztosítani. Ezért is fordultunk a MÁV elnök-vezérigazgatójához, hogy az erdei kisvasút felújításához az eszközbeszerzéshez és építőanyag-beszerzéshez nyújtsanak segítséget. Jelenleg szükségünk lenne 15 ezer darab vasúti talpfára, 10-12 ezer folyóméter használt, 24 kilogrammos sínre, ezenkívül az önkormányzat átvinné a Nagyörzsönybe szállított, és az erdei vasutunk végállomásán található összes letárolt anyagot, a nyilvántartott mennyiség szerint. Ez a kisvasúti szakanyag 2007 óta van itt a nyílt sínen tárolva. Ez az anyag egy elavult rendszer, melyet már a MÁV nem használ a hálózatában, de számunkra úgy tűnik, csak piaci áron tudnák értékesíteni.

Jelenleg több más természeti és természetvédelmi beruházás, felújítás és egyéb fejlesztés is indult településünkön, mint például a szennyvízhálózat kiépítése, a szeméttelép rekultivációja, vízbázisvédelem, csapadékvíz-elvezetés, az önkormányzat épületének akadálymentesítése. Természetesen az erdei kisvasút Nagyörzsöny-Nagyirtás közötti szakaszának felújítása szerves része lehetne a teljes szakasz, a Nagyirtás-Márianosztra közötti szakasz megépítése, és erre több alkalommal is tettünk lépéseket. Ez elsősorban – mint már elhangzott – azért hiúsult meg, mert az önkormányzatok a pályázati önerőt biztosítani nem tudták. Tehát folyamatos lépéseket teszünk, és segítséget kérünk ahhoz, hogy egyszer ez a szakasz teljes hosszában megépüljön, és a kirándulni, pihenni vágyók szolgálatába álljon. Ezt azonban a három önkormányzat, Szob, Márianosztra és Nagyörzsöny külső segítség és támogatás nélkül megoldani nem tudja.

Köszönöm szépen.

Hozzászólások

ELNÖK: Köszönjük szépen. Jól látszik a polgármester asszony és polgármester urak tájékoztatásából is, hogy ez a pályázati rendszer nem alkalmas arra, hogy ilyen egyedi dolgokat kezeljen. Tehát ezt nem is lehet máshogy megoldani, mint valamilyen kiemelt támogatási formában. A nagyobb problémát az jelenti, hogy a vasutak elkészültét követően az üzemeltetés sem egyszerű feladat, mert bár az Ipoly Erdő Zrt. példája mutatja, hogy lehet nyereségesen vagy legalábbis nullszaldóval működtetni ezeket a járatokat, de ahhoz is komoly marketing kell, hogy a mostani vendégszám az utasok száma jelentős mértékben növelhető legyen. Hiszen nyilván azért van szükség ezekre a kisvasutakra, hogy vonzerőt jelentsenek a térségnek. Ha ebből nem lehet profitálni, akkor az egyéb kapcsolódó szolgáltatásokból, amit tud nyújtani ez a néhány település, képződjenek olyan bevételek, amelyek a helyieknek munkalehetőséget és megélhetést biztosítanak.

Nem könnyű, nyilván szoros összefogásra van szükség, ami – úgy látom – megvan, tehát a polgármesterek között azért van egy jól működő összhang, ami azért az ország többi részénél is azt mutatja, hogy az ilyen típusú kezdeményezések előbb-utóbb révbe érnek. Itt a problémát az jelenti, hogy még a TDM létrehozása is gondot okoz, mert az önerőt ahhoz sem tudják biztosítani. Nagyon remélem, hogy miután újabb kiírások lesznek még ebben az évben, a kormány ezek figyelembevételével módosítja a mostani kiírást, ami egyébként személy szerint az én véleményem szerint sem alkalmas arra, hogy a feladatát betöltse. Majd meglátjuk, hogy ebben mit tudunk elérni. Bízom benne, hogy lesznek ebben majd érdemi változások.

Kérdezem képviselőtársaimat, van-e kérdésük. *(Dr. Tapolczai Gergely jelez.)*
Képviselő úr, öné a szó.

DR. TAPOLCZAI GERGELY (Fidesz): *(Szavait jelnyelvi tolmács fordítja.)*
Köszönöm szépen a szót. Csak röviden szeretnék hozzászólni. Azért szólok hozzá a végén, mert amit szeretnék mondani, az mindenkinek szól. A fogyatékosügyet képviselem, nagyon fontos számomra ez a terület is. Az elhangzottak alapján szeretnék két szempontot a figyelmükbe ajánlani, ami nem rövid távú, hanem hosszú távú szempont, és inkább szemléletformáló, tudatformáló.

Azzal mindenki tisztában van, hogy a fogyatékosok foglalkoztatása nagyon-nagyon fontos, tehát bármilyen fejlesztés, pályázat során is vegyék figyelembe ezt is. A másik pedig, nem elhanyagolható szempont, hogy az idegenforgalom, a turizmus, erdei iskola, kisvasútfejlesztés során figyelembe kell venni az akadálymentesítést is. Úgy szoktuk mondani, hogy ami jó a fogyatékos személyek számára, az jó mindenkinek, a nagycsaládok, az idősek számára, tehát hosszabb távon megtérül.

Ezt szeretném, hogyha figyelembe vennék majd a további munkájuk során, és köszönöm mindenkinek a tartalmas és részletes beszámolót.

ELNÖK: Köszönöm szépen, képviselő úr. Megkérem dr. Sánta József ügyvezető igazgató urat az EVIATRADE Kft. képviseletében, hogy fáradjon az asztalhoz, és tájékoztassa képviselőtársaimat azokról a fejlesztésekről, amelyek a biogazdálkodás, biotermékek készítése és értékesítése terén ebben a térségben kitörési pontot jelenthetnek.

Dr. Sántha József ügyvezető igazgató (EVIATRADE Kft.) tájékoztatója

DR. SÁNTHA JÓZSEF ügyvezető igazgató (EVIATRADE Kft.): Először is köszönöm szépen elnök úrnak, frakcióvezető úrnak, a bizottságnak és vezérigazgató úrnak egyaránt, hogy szót kaphatok. Úgy látom, hogy ebben a körben ismét egyedül maradtam mint

vállalkozó, tehát bocsássák meg nekem, ha kicsit a pragmatizmus jegyében próbálom majd előadni a mondandómat, és egyúttal próbálom rövidre is fogni. Könnyű helyzetben vagyok, mert az előttem felszólalók gyakorlatilag majdnem minden olyan fontos kérdést érintettek, amit nekem most mind-mind ki lehet hagyni, ezért röviden bemutatnám a tevékenységeinket.

Szobon, szobi központtal a turizmusban és az ökológiai termelésben, ökotermesztésben, ártéri gazdálkodásban vagyunk érintettek. Állatorvos lévén, nekem ez szakmai kérdés. Ezen belül is elsődlegesen az extenzív ártéri állattartás, állattenyésztés és a bivaly – mint nagy szerelem – és a bivalytermékek előállítása lenne a cél, egy olyan viszonylag közeli jövőkép, aminek az első felvillanásait a képviselő urak, a bizottság tagjai is megköstölhették. Reméljük, hogy ezekből a termékekből rövidesen piacképes élelmiszerek születnek.

Igazán próbálom – ha megengedik – a saját fejlesztési elképzelésünkön, mint egy modellkísérleten keresztül bemutatni azt az áttörési lehetőséget, ami mi látunk, a vállalkozók, a gyakorlat emberei, az ott élő emberek látnak. Ahhoz, hogy a saját programunkat bemutassam, picit beágyaznám néhány olyan gondolattal, ami azért nem hangzott el, és fontosnak tartom.

Az ökoturizmus és ökotermelés, egyáltalán az öko szó használata. Azt gondolom, ez egy nagyon komoly dilemma, ugyanis az ökoturizmus kifejezést nagyon sokan használják, és valójában nem tudjuk, nincs megfelelő fogalomminősítő rendszer. Félek attól, hogy nehogy a fogalom devalválódjon, még mielőtt valaki az ökoturizmusban igazán komoly eredményeket érhetne el. Ezt azért mondom, mert az ökotermeléssel kapcsolatban nagyon erős nemzetközi standardok, ellenőrzési rendszerek vannak, tehát amikor azt mondjuk, hogy egy termék ökotermék, pontosan tudjuk, hogy mit mondtunk. Amikor azt mondjuk, hogy ökoturizmus, attól tartok, hogy nem nagyon tudjuk, hogy ez mit jelent.

Ugyanakkor az ökotermékek előállítása, piacra jutása tekintetében igen öröndetes dolog történik. A kormány folyamatosan elkezdte fölpuhítani azokat az élelmiszer-biztonsági kérdéseket, amelyek meggyőződésünk szerint erősen túlzottak voltak az Unión belül, és ez egy olyan folyamatot indított el, amit az előttem szóló polgármester urak is kihangsúlyoztak: az őstermelői körben piacra juttatott termékek minősége, ára, áraránya sokkal-sokkal jobb lesz, mint a nagy multik és egyebek kapcsán odakerülők.

Egy gondolat a lovas turizmusról. Sokat beszélünk róla, de a térség problémája az, hogy gyakorlatilag, legalábbis egységes kínálatban, minőségben nincs és több napos programokat nem tud ajánlani. A térség turisztikai problémái közül a legfontosabb az, hogy 1,2-1,3 az ott töltött vendégéjszakák száma – ha jól emlékszem –, rendkívül alacsony, ezt legalább 2-re föl kellene tornászni. Ehhez viszont olyan program kell, hogy ott meg is tud szállni. Sőt, kénytelen megszállni – hogy így fogalmazzak – a vendég.

A határon átnyúló lehetőségekről fogok pár mondatot szólni, ehhez szintén beágyazásképpen csak annyit, hogy nemigen hangzik el, én azt gondolom, büszkén és bátran el kell mondani, hogy ez nemzeti ügy is, hiszen a határon túli települések egytől egyik majdnem színmagyar települések.

Végül az ifjúsági és bakancsos turizmus kategóriájában: mostohagyerek, mert nincs benne pénz, mert úgy látjuk, hogy ez nem üzlet. Valójában nem is az, de mint nevelés rendkívül fontos tényező. A természettudatos nevelést gyerekkorban el kell kezdeni, és ennek, azt gondolom, nagyon szép kísérlete volt az első Orbán-kormány idején az a támogatási rendszer, amit az egyes iskolák pályázatok révén el tudtak nyerni az erdei iskolákra. Na, ez sajnálatos módon megszűnt, és azt gondolom, ha most megfogalmazhatok egy kérést a bizottság irányába, akkor az az lenne elsődlegesen, hogy próbálják ezeket a támogatási rendszereket visszaállítani.

Ezek után tényleg igazán nagyon röviden megpróbálom azt a konkrét projekttervet elmondani, ami a szobi Malomkerthez fűződik. A Duna-Ipoly Nemzeti Park peremvidékén –

a vezérigazgató úr is elmondta – rendkívül fontos lenne, hogy a nagy természeti terheléssel rendelkező projektek kikerüljenek a peremvidékekre, azt gondolom, ebből a szempontból esetlegesen jó helyen vagyunk. Pályázati problémák, pályázatok kérdése: a 35 százalékos támogatási tartalom gyakorlatilag nem tesz lehetővé turisztikai fejlesztést, viszont a határ közelsége regionális, illetve interregionális fejlesztéseket igen, és ez már nagyon-nagyon jelentős támogatástartalom. Úgyhogy mi úgy gondoltuk, hogy a mi projektünket ebbe az irányba mozdítjuk.

Rendkívül jó területen, nagyon jó adottságokkal rendelkezünk, tulajdonban van, turisztikai fejlesztési terület, ami mintegy 15 hektár. Az ökológiai területünk mintegy 100 hektáron üzemel. Külön speciális értéke ennek a területnek, hogy található rajta egy geológiai lelőhely, amit a geológusok maguk egyedi lelőhelyként említenek, hiszen nagyon egyenletes eloszlásban 40 millió év üledékeit szokták kibányászni onnan a geológiai tanszék hallgatói, én nem értek ehhez. A fejlesztéseink során kiderült, hogy régészeti lelőhelyen vagyunk, kénytelenek voltunk régészeti előzetes és megelőző feltárást végrehajtani, és végül is kikerült innen a térség legnagyobb neolitikumi leletanyaga. Tehát régészeti lelőhelyen is vagyunk.

Mindezek eredményeként végül is úgy döntöttünk, hogy megpróbálunk a természetvédelem felhasználásával, illetve ennek farvizein egy turisztikai programot. Ennek érdekében pillanatnyilag a Magosfa Alapítvánnyal erős együttműködésben igyekszünk a júniusban kiírandó harmadik forduló interregionális pályázatban egy természetvédelmi látogató- és ifjúsági központot létrehozni. Ez tulajdonképpen a pandanja lenne az Ipolyságon már meglévő természetvédelmi látogatóközpontnak, és ezzel gyakorlatilag létre tudnánk hozni két olyan pólust, ami között mintegy 30-40 kilométer Ipoly-szakasz van, és ez innentől kezdve rengeteg dologra adna lehetőséget. Hiszen ha a két végpólus között úgy is, mint fogadó, és úgy is, mint küldő szolgálat el tudja látni ezt a feladatot, akkor létrejöhet a kettő között egy olyan zöld út – nevezzük zöld útnak, hiszen ezt a Magosfa Alapítvány már használja, de nevezhetjük ökoturisztikai régióknak is, ahogy ezt próbálták az elmúlt időben többen létrehozni –, létrejöhetne gyakorlatilag egy olyan egységes turisztikai kínálat, ami arról szól, hogy akár az egyik végpontból, akár a másiktól elindulunk, és eljutunk a másikba, ez alatt három-négy napot eltöltünk az Ipoly mentén és a Börzsönyben. Egyetlen szempont van: motorral, motorizált módon nem. Tehát gyalog, lovas turisztikai lehetőségek igénybevétele, kajakon, kenun, az Ipoly mentén.

Tulajdonképpen ez a fő áttörési lehetőség, amit mi látunk, és erre éppen a pragmatizmus jegyében reális esély is van, hiszen az interregionális pályázat erre lehetőséget ad. Készek vagyunk arra, hogy júniusban beadjuk ezt a pályázatot, és készek vagyunk arra is, hogy az Ipolysági, illetve az Ipoly Unióval közösen végrehajtsuk az ebben foglaltakat.

Ezen a terven felül vagy emellett azért gyorsan elsorolom, hogy mi az, amit még szeretnénk létrehozni. A természetturisztikai útvonal megalakítása egy másik pályázat témája kell legyen, az nem egy természetvédelmi pályázat. Ezt a szűk vonalat, tehát Szob-Ipolyság távlatában a felvidéki és a magyar vállalkozók felsorakoztatásával szeretnénk megvalósítani. Meggyőződésünk, hogy nagyon sok jó ötlet elhangzott, de ahhoz, hogy ebből valóban eladható turisztikai termék legyen, ahhoz talán kell egy zászlóshajó, vagy ha úgy tetszik, kell egy mágnesprojekt. Ezekké szeretnénk válni az Ipoly Unióval együtt, tehát ezt a tengelyt, ezt a turisztikai tengelyt megalkotva. Ehhez saját elképzelésünk egy fedeles lovarda létrehozása, hiszen gyönyörű istállónk van, de önmagában ez nem működik a lovas turisztika minden feltételével. Erdei iskolát szeretnénk létrehozni mi magunk is, ennek a fönntartásával. Ami pedig egy plusz még a természetvédelmen túl, hogy itt mindenki inkább ilyen in vitro körülményekről beszél, mi in vitro, tehát élő állat bemutatókkal, vadsparkkal és egyebekkel szeretnénk a látogatót, elsősorban az ifjúságot odahozni, hiszen ha a gyerek jön, akkor a család is jön előbb-utóbb. Még egy fontos fejlesztési elképzelésünk van, a termékeinket

forgalomba helyezendő egy bioéttermet szeretnénk megnyitni, hogy ha már a forgalom ezt engedi, és ennek a fő tematikája a bio, a bivaly és a vadászat. A vadászaton belül pedig mementót állítani az embereknek, a nagyoknak, mert nyilván a vezérigazgató úrék nagyon pontosan tudják, de azért a köztudatban nem forog az, hogy Kittenberger Kálmánon kívül azért itt, ezen a részen vadászott Fekete István, Nadler Herbert, Csathó Kálmán, és még lehetne sorolni. Ezeknek a nagy-nagy vadászoknak is ez mementót állítana, mint tematika.

Problémák. A legnagyobb gond nyilván a pénztelenség, és ezen belül is a pályázatok. Ha feltételezzük az ideális helyzetet, és el tudjuk nyerni az interregionális pályázatot, illetve támogatást, bár 90-95 százalék támogatástartalmat lehet ebben produkálni, az utófinanszírozás majdhogynem lehetetlen barrier. Már most tudták közölni azt, hogy előleg lehívására már nincs szükség, hiszen kiadták már a jövő éveket is. Ez az a pont, amiről azt gondolom, hogy nyilván a pályázatnyertességen túl áll vagy bukik az, hogy sikerre vihető-e ez az elképzelés vagy sem.

Köszönöm szépen a türelmüket, várom a kérdéseiket, ha ilyen van, és elnézést, ha kicsit hosszabbra nyúlt a kelleténél, igyekeztem nagyon röviden elmondani.

Elnöki zárszó

ELNÖK: Köszönjük szépen a tájékoztatót, illetve a kiegészítést. Mondjuk, ez az 1,2 nap átlagban gyakorlatilag tényleg nagyon kevés, azt jelenti, hogy még a hosszú hétvége sincs kitöltve tartalommal. Tehát ebben van még mit javítani. Nem tudom egyébként, hogy ennek mi az oka igazából. Tehát a programkínálat szegényessége, a megfelelő színvonalú szálláshelyek hiánya, vagy a marketing.

De biztos vagyok benne, hogy a promócióban van még mit javítani, mert amiket most hallottam, azok rendkívül jó lehetőségek, tényleg nagyon vonzó attrakció, és nagyon jó színvonalú kínálat. Csak az a baj, hogy erről valószínűleg kevesen tudnak még. Tudom, hogy mindig az a legfájdalmasabb, ha az ember végre egy beruházást meg tud valósítani, akkor még komoly forrásokat allokáljon a marketinghez, de e nélkül viszont nem lehet eladni ezt a terméket, hiába sikerült ezt jó színvonalon megvalósítani.

Van ebben potenciál, abban én is biztos vagyok, mert habár ön azt mondta, hogy a bakancsos turizmus nem üzlet – ma még nem üzlet –, ez kétségtelenül így van, de ha a szomszédos országokat megnézzük, ott óriási üzlet. Akár Ausztriában, Svájcban, Dél-Tirolban ez évtizedek óta már óriási üzlet, és egyre magasabb költési hajlandóságú vendégkör érkezik ezekre a túrákra. De itt is az kell, hogy olyan színvonalú szolgáltatással kell kínálni őket, ami idevonzza őket. A biogazdálkodás, a bioélelmiszerek, a bivaly egyébként mint szerintem kurrens termék erre mindenképpen alkalmas, nyilván a szálláshelyeket kell megfelelően mellérendelni, és egy olyan útvonalat kialakítani, ahol mindenhol lehet kínálni ezeket a szállás-, illetve éttermi szolgáltatásokat.

Az interreg-pályázatokban valóban nagyon nagy lehetőség rejlik. A magyarok, sajnos a magyar szolgáltatók, illetve önkormányzatok nagyon keveset használnak fel ebből a közvetlen brüsszeli forrásból, aminek nyilván több oka is van. Szerintem alapvetően a pályázati forma – mint olyan – még idegen a hazai környezetben, ami sajnálatos dolog, mert évek alatt erre már rá lehetett volna állni.

Az utófinanszírozás valóban komoly probléma, amit ön is említett, amelyet meg kellene előlegezni, akár a magyar államnak. Erre van a fejlesztési bank, csak az a baj, hogy a fejlesztési bankot is kirabolták. Tehát gyakorlatilag a kormányváltás során szembesültünk azzal, hogy nagyjából 500 milliárd forintot kellene leírni veszteséggént, amit ha leírna a fejlesztési bank – ezek azok a hitelkihelyezések, amelyek nem piaci alapon történtek, hanem pénzért, kapcsolatrendszer alapján, de mind gyakorlatilag bukó projekt –, akkor a tőkepótlási kötelezettség miatt az államnak ezt az 500 milliárdot be kellene tenni, amire a költségvetés mai állapotában alkalmatlan. Tehát ez a róka fogta csuka helyzet van, és ezért béna kacsa a

fejlesztési bank, és nem tudja azt a szolgáltatást nyújtani, ami ilyen esetben a projektek előfinanszírozását biztosíthatná kedvező hitellehetőségekkel és kamatkondíciókkal.

Tehát mi sem vagyunk könnyű helyzetben, az a baj. Ez az év mindenképpen a konszolidáció jegyében fog eltelni, és talán jövőre lesznek már olyan konstrukciók, amelyek ezen segíteni tudnak. De az irány szerintem jó, amit elterveztek. Itt is az a helyzet, hogy a TDM-ben vannak olyan európai uniós pénzek, amelyek marketingre fordíthatók. Tehát mindenképpen azt szorgalmaznám, hogy azt kövessék nyomon, hogy hogyan lehet ebbe a rendszerbe bekapcsolódni, mert talán ez továbblépési lehetőséget jelent.

Van-e a képviselőtársaimnak még megjegyzése vagy kérdése? *(Nincs jelzés.)* Amennyiben nincs, akkor Sántha úrnak is köszönjük az előterjesztést, ezt a napirendi pontunkat lezárjuk.

Egyebek

Kérdezem, hogy az egyebek között van-e valakinek megjegyzése, észrevétele? Amennyiben nincs, a bizottsági ülést bezárom.

(Az ülés befejezésének időpontja: 12 óra 18 perc)

Bánki Erik
a bizottság elnöke

Jegyzőkönyvvezető: Szoltsányi V. Katalin